

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Ju-
goslavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej... K 84—
za pol leta... » 42—
za štiri leta... » 21—
za en mesec... » 7—
Samoizdajstvo celoletno K 95—
Sobotna izdaja:
za celo leto... K 15—
za en mesec... » 20—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna pettivrsta (56 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat... » K 1-25
uradni razglaš... » K 1-50
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglas 5/9 mm K 4—
Poslano:
Enostopna pettivrsta K 2—
Ishaja vsak dan izveniš po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; neuradna pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 80, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnine in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.787, ogr. 28.511, bosn.-herc. 7562.

France Svetlič:

Diktatura J. D. S.

Liberalno stranko nista vojna in splošni evropski prevrat ničesar izučila, čeprav je premenjala svoj plašč z demokratičnim pridevkom. Laž, zavijanje, hinavščina in brezmejno sovraštvo do Vseslovenske ljudske Stranke, to so gonilna moč njenega glasila, ideja vodnica pa neodoljiva želja po nadvladi in diktaturi. Danes je vsakemu jasno, h čemur smo radi splošnih narodnih interesov molčali, ker smo bili kot najmočnejša ljudska stranka odgovorni pred narodom, da bodo liberalci narodno jedinstvo izrabili le v svoj strankarski namen. Danes gleda liberalna stranka vso državo le v perspektivi svojih strankarskih koristi. Kdor je proti vrtoglavljenju J. D. S., ta je sovražnik države, nasprotnik slovenskega naroda, škodljivec slovenskega kmeta, delavca, ter slovenske industrije, jezuit, separatist in podobno. In to vključno temu, da je vsakemu trezno mislečemu politiku kot na dlani jasno, da vodi sedanji nastop Demokratske Zajednice državo in ves naš trojni jugoslovanski narod v neizogibno pogubo. Kdor se hoče tej pogubi izogniti, čez tega se razlije črnilo glasil J. D. S. in ga zaznamuje z besednim zakladom iz dobro poznane liberalnega besedniaka, ki se pričinja z veleizdajcem in konča z jezuitizmom in farško gonjo.

Danes nadaljuje »Slovenski Narod« svojo gonjo proti dr. Korošcu in ga je že obdaroval z najrazličnejšimi psovki, zato, ker se ni hotel brezpogojno pokoriti diktaturi J. D. S. in sprejeti soodgovornosti za državi nevarno politiko Demokratske Zajednice. Zato je Jugoslovanski klub z dr. Korošcem vred zašel v šusterščijanstvo, oni dr. Korošec, ki je kot načelnik V. L. S. dvignil kot izvršitelj Krekove oporoke prapor samostojnosti in državne neodvisnosti Jugoslovancev.

Kako so majhni ti ljudje, ko jih zaslepi strankarsko sovraštvo in pa želja po nadvladi in diktaturi.

Le pogledimo nekoliko v polprošle dni. Vseslovenska ljudska Stranka je zbrala pri zadnjih volitvah tri četrtine vseh volilcev. Komaj ena četrtnina naroda je ostala v nasprotnih vrstah liberalcev in socialistov. Toda mi nismo izrabljali svoje moči, ker nismo iz liberalne šole in nam ni šusteršič vzor. Žrtvovali smo svoj strankarski ponos in danes lahko rečemo, tudi interese naroda, ker smo dali nasprotnikom iz vseobčega narodnega naslova toliko moči, kot je niso zaslužili. Mi smo bili do skrajnosti popustljivi in objektivni. V

Narodnem Svetu je imelo liberalno uradništvo glavno besedo, pri Narodnem Veču v Zagrebu je bil naš človek izključen, to je bila le domena Kramerjev in Knafličev, čeravno smo mi nosili odgovornost. Pri razporeditvi mandatov v Narodno Predstavništvo smo zatajili zamega sebe, ker smo se verovali v poštenost in lojalnost nasprotnika in ker nam je bil pred očmi samo dobrobit naroda. Še pri otvoritvi parlamenta so nas liberalci opeharili za en mandat. (Mesto Turnišeka (VLS) je prišel dr. Čok (DZ). Tudi k temu smo molčali, vse radi narodne discipline in ker nismo hoteli izzivati konflikta.

Za našega človeka ni bilo v belgrajskih ministrstvih — razen par izjem — mesta, medtem ko so slovenski in hrvatski liberalci preplavili s svojimi ljudmi vse uradništvo. Dr. Kramerjevo ministrstvo je bilo za nas hermetično zaprto, istotako ministrstvo ministra za narodno zdravje dr. Uroša Krulja in ministrstvo Svetozara Pribičevića, da ne omenjamo niti ministra za agrarno reformo, pa pošto in brzojav in drugih. Naša ministri nista sledila — kar je edino prav — temu demokratskemu načelu.

Isto je pri deželni vladi za Slovenijo. Preko naše stranke je bila postavljena — na predlog dr. Kramerja od Svetozara Pribičevića kontrola predsedniku dr. Brejcu v osebni podpredsednika vlade dr. Žerjava, ki hoče izvajati absolutizem in diktaturo. Liberalci skrbijo, da pridejo v njihovo poverjeništvu do zadnje tipkarice samo izraziti liberalci, oziroma člani liberalnih družin. Še nedavno je nek ljubljanski liberalni voditelj vprašal nekega kompetenta, če je deloval v J. D. S., ker mu ni bilo dovolj, da je samo pristal za stranke. Naši ljudje pa so bili do skrajnosti popustljivi in so nameščali liberalce. Toda ne, da bi ne imeli naših ljudi. Povsod smo gledali nasprotnikom čez prste ne samo v svojo lastno škodo, ampak tudi v škodo naroda.

O denunciacijah dr. Žerjava danes nočemo govoriti, ker je to že nam znano, in da pojasnimo postopanje ministra Kramerja, zato bomo imeli še pozneje dovolj prilike. Hoteli smo danes samo konstatirati, kdo je izrabljal narodno jedinstvo in mir med strankami, kdo je bil lojalen, kdo nepošten.

Zato pa nas seveda »Slovenski Narod« napada, zato nas pita z vsemi mogočimi psovki, uprizarja sistematično umazano gonjo proti našemu nesebičnemu voditelju dr. Korošcu in potvarja z lažmi in zavijanjem dejanski položaj. Mi smo sovražniki države, če še to malo, kar imamo,

ne prepustimo liberalnemu uradništvu in diktaturi liberalnih voditeljev.

»Slovenski Narod« pravi v svojem članku »Škodljiva politika« dr. Korošca, da zadevaš v birokraciji v strankarstvo. Če pa pogledaš, kakšno je to strankarstvo, naletiš povsod v veliki večini na »demokrate«.

Toda najhujše šarlatanstvo naših liberalcev je, če očitajo Stojanu Protiču in dr. Korošcu, da sta onadva kriva, če ni bila dosedanja koncentracijska vlada dobra. Saj je vendar znana stvar, da je imela Demokratska Zajednica izmed 19 ministrov enajst mandatov in če prištejemo še Trumbiča celo dvanaest, medtem ko so imeli radikalci samo tri in V. L. S. samo dva. In med temi mandati so bili najvažnejši (notranje zadeve, prosveta, promet, kmetijstvo, trgovina in obrt, agrarna reforma, pošta in brzojav) v rokah demokratov. Kdo je tedaj kriv? Ali niso ravno demokrati dejansko pokazali svojo nesposobnost?

A sedaj hočejo še svojo vladu in strmoglaviti državo preko roba prepada?

Mirno lahko trdimo po »Slovenskem Narodu«, da se mora slovenski kmet, slovenski delavec in cela slovenska industrija zahvaliti samo »demokratom«, zato, da so jih oškodovali do skrajnosti.

Glasi slovenske J. D. S. mi očita, da ne poznam srbske politične zgodovine. Naj bo prepričano, da bolje kot njegov člankar. Jaz nisem v svojem članku nikdar branil radikalcev, konstatiral sem le, da jim ne smemo delati krivice. In danes trdim zopet, da so edino srbski radikalci bili, ki so osvoboditev srbskega naroda izvedli in da jim ne more te zasluge nihče oprekati. Saj je znano, kako so bile srbske opozicijske stranke omahljive in da so ravno srbski opozicijski (sedaj demokratski) krogi sprejemali pod okupacijo od Avstrijcev najzupnejša mesta. To ve dobro srbska javnost in srbsko časopisje je o tem dovolj obširno razpravljalo. Na drugi strani pa je znana stvar, da so srbski samostanci (sedaj demokrati) najbolj korumpirana stranka, ki daleč prekaša srbske radikalce. O Davidoviču tega ne trdim in vemo, da je Davidovič sam zase pošten človek in iskren prijatelj Slovencev. Samo škoda, da je zašel med »demokrate«, katerih menda dobro še ne pozna.

Sicer je pa za naše liberalce vsejedno. Lump je tisti, ki ne drži brezpogojno z njimi. Če drži z njimi, mu pojo slavospeve, kakor hitro se jih izogne, je pa prišel pri njih v največjo nemilost.

Najzanimilnejše je, da so naši liberalci v svojem glasilu v decembru napisali na naslov Pašiča in Protiča največje slavospeve in so nas napadali, ker smo si drznili

dvomiti, ali vrši Pašič kot reprezentant naše zunanje politike svojo dolžnost. Veleizdajalec je bil vsak, kdor si je upal samo v mislih izreči svojo sodbo o Pašiču. In danes?

Kaj bi še dalje govoril? Saj vemo vsi, da je bila še pred dnevi V. L. S. veleizdajalka, zato, ker je v boju proti socialnim demokratom zagovarjala legalno pot in ker je bila proti nasilju. Vsi vemo, da so bili takrat socialisti za naše »demokrate« izvržek vsega človeštva, danes pa jih pritiskajo na srce, samo zato, ker so stopili v njihovo vladu. Kdo se ne smeje?

Naj govore liberalci o dr. Korošcu in o naši stranki, kar hočejo. Dobro je, da jih bo širša naša javnost v poslednji uri spoznala. Mi vemo, da pomeni sedanja taktika J. D. S. pogubo za državo in narod, zato se je bomo izogibali in jo pobijali ter šli ravno pot naprej, ki jo zahteva naše ljudstvo in korist države.

Liberalci pa naj le obetajo, da ne bodo svoje politične moči izrabljali. Saj je hvala Bogu ne morejo, ker so premajhni. Vemo pa, kaj bi pomenila za nas in za državo diktatura J. D. S.

Danes bi radi hoteli prevzeti tudi v Sloveniji vladu v svoje roke. Le naj se poslužijo svojega Pribičevića in naj uporabijo nasilje. Odgovornost bodo sami nosili in volitve bodo nekoč prišle.

Nekoč so vprašali nekega Črnogorca, koliko je vseh Črnogorcev. Ta je odgovoril: Vseh nas Črnogorcev skupno z Rusi je stotideset milijonov.

Tako bi menda tudi najnovejša liberalna zvezda prof. Voglar po Kramer-Ribnikarjevem naročilu pripovedoval, ko se vrne iz Belgrada, zopet svojim pristajšem, da je vseh slovenskih liberalnih poslancev skupno z drugimi stoštirinajst.

Zato naj se strmoglati deželna vlada za Slovenijo in uvede diktatura J. D. S.

J. Rustja:

K valutnemu upravljanju.

Dobiček od tega, kar se izvaža danes iz naše države, imajo le posamezne izvozne družbe. Naša država nima niti od daleč tega dobička, kot bi ga morala imeti. V največji meri se danes izvaža iz naše države les in živila. Pri enem in drugem nima dobička oni, ki te produkte prideluje. Pustimo za enkrat les in pogledimo samo trgovino z živili.

Cene živilom so se v primeri s predvojnimi cenami zvišale za mnogo sto odstotkov. Niso se pa vsa živila v enaki

Govoril je. Obrazi zopet ploskajo, hrbiti se malo zganejo, a še vedno molče.

Spregovori gospod minister za pravosodje in konstituantu: »Ker je naš civilni in kazenski zakonik že zastarel in nepraktičen, smo sklenili upeljati novega, modernjšega, jedernatejšega in tudi strožjega, da bo zavladal strog mir med državljani. V bližnji bodočnosti mislimo sklicati enako večakov iz vladnih vrst, da ta zakonik sestavimo in predložimo v odobrenje. Glede sodnih uradnikov smo sklenili, zvišati jim mesečno plačo za 19 kron, ker je pri splošnem pomanjkanju življenja zelo drago. Upamo tudi, da s tem pridobimo učečo se mladino na juridičnih fakultetah, da se posveti temu vzvišenemu in sedaj tako dobro plačanemu poklicu. Glede konstituantne smo sklenili, iti po poti svojega prednika, namreč v najkrajšem času razpisati volitve po najmodernejšem in najboljši demokratičnem sistemu, ki si ga je zamislil prednik.«

Večina zopet ploska, opozicija radikalno trmoglavo molči.

Vstane minister za javna dela in prične: »V našem ministrstvu delamo le javna dela, zato nam ni treba razvijati programa, ker bo lahko vsakdo videl na lastne oči, kako se dela.«

Zopet plosk in še vedno molk.

Dvigne se minister za promet. »Ker so se ravno naši planinski bratje najbolj pritoževali zoper nerednosti v prometu in

LISTEK.

Slavko Savin:

Novi program,

objavljen v zbornici obljubljene dežele Demokracije.

Osem je ura. V parlamentu vse živahno kot v mravljišču. V pisarni, kjer izplačujejo poslancem dnevnice, je pa tako živo kot včasih med vojsko v Ljubljani pred pekarijami. Skoro vsi poslanci so tam; vsak kriči, vpije in se peha z listkom v roki, na katerem so natančno zabeleženi dnevi. Vsakdo hoče biti prvi, vsak prej dobiti tistih dnevnih devetdeset kron, zaradi katerih je pač vsakdo prišel. Zadrega v pisarni je tolika, da je bil finančni minister primoran poslati na pomoč vse svoje uradništvo in celo sam osebno se je vsedel k blagajni, da pokaže svoj čut za demokratično misel.

Zadrega je še večja, ko pride sluga in pove, da vsi gospodje ministri že čakajo v zbornici na svojih sedežih in da sčasoma postajajo nervozni, ker poslancev le ni in ni. No, končno se začne veriga trgati, denar gre hitro iz rok v roke, poslanci pa od blagajne na svoje sedeže v dvorano.

Zdaj so zbrani vsi. Prav nihče ne manjka. Malo čudna pa je slika, ki jo gledajo gospodje ministri in se čudom čudijo. Polovica poslancev sedi na svojih sedežih

samo narobe, tako da kažejo hrbte gospodom ministrom. Pa to prav radikalno. To bo opozicija, mislijo na tihem gospodje ministri in nekam čudno vroče jim prihaja. Štejejo in štejejo sami pri sebi, s strahom in obupom v srcu. Naenkrat se jim razjasni obličje. Tam doli na sredi sedi nekdo, en sam, obrnjen na stran, ne naravnost napred, pa tudi ne nazad, ravno tako nekako srednje. Aha, si misli gospod minister predsednik, ta bo naš! Torej gotovi smo. Imamo za seboj večino zbornice, to se pravi, večino ljudstva v državi; kajti, le če predstavljajo večino in misljenje in voljo večine, so varni. In to zdaj so!

Torej lahko pričnejo. Gospod minister predsednik vstane in pozvoni. »Slavna zbornica! Dovolite, da Vam predstavim novo vladu, kot vidimo sedaj, zbrano po volji večine in po dobrem mnenju ljudske volje. Tako, hočemo objaviti naš program. Prosim gospode tovariše ministre, da spregovore jasno, kratko in tako v glavnem zarišejo programe svojih ministrstev. Jaz si pridržim besedo za nazadnje.« Samozvestno pogleda po dvorani. Poslanci, ki sede obrnjeni proti ministrom, ploskajo. Oni, ki jim kažejo hrbet, molče. Samo tam na desni v kotu, kjer sedi znani govornik, zakašlja nekdo. In oni, ki kažejo hrbte se hudomušno namuznejo.

Ker se minister za zunanje stvari, ki pa je poslal tudi svoj program, namreč da bo šel neutrudno in neupogljivo po svoji

dosedanji poti naprej, mudi v Parizu, vstane gospod finančni minister, se potiplje najprej nalahko po žepu, če ima še denarnico pri sebi, nato spregovori jasno in kratko: »Ko smo se vsedli v svoj ministrski stolec, smo se takoj zaričili v akte. In videli smo, da je naša valuta še vedno pasja, da se je žigovanje vrlo slabo obneslo in da tuj, na nepošten način žigosan denar preplavlja našo državo. Zato smo takoj sklenili, vse to urediti. Način, kako to izvedemo, nam še ni jasen, upamo pa, da nam bo mogoče v doglednem času vse. Novi bankovci bodo kmalu dotiskani in tako pridemo do svojega denarja. Prosim pa slavno zbornico, da nas pri tem težavnem delu podpira.«

K ministru obrnjeni poslanci ploskajo, oni, ki jim kažejo hrbte, molče.

Gospod finančni minister sede, vstane gospod minister za notranje zadeve. »Ker so se sedanji boljševidi poboljšali, spreobrili in s tem postali državno ohranjujoč element ter se z našo pomočjo prekvasili v sol države, ne bomo proti njim nič več nastopali z bajonetni in strojnimi. Pač pa svečano obljubljam, da bomo enako postopali proti vsakomur, ki bi se drznil nasprotovati našim modrim ukrepom. V sedanjih težkih in resnih časih mora biti naša notranjost, naše ljudstvo strumno organizirano in vojaško disciplinirano, če hočemo tudi na zunaj doseči moč in ugled pri slavni zavezniki.«

meri podražila. Najbolj poceni je meso, ki se je podražilo za 600 do 800%, dočim so se cene drugim pridelkom zvišale za več, in sicer krompirju za več kot 1000%, ravno tako tudi moki, fižolu itd. Če primerjamo tem cenam cene industrijskih izdelkov, tedaj vidimo, da so se cene tem izdelkom še v višji meri zvišale. Danes so cene manufakturnemu blagu in usnju za 1500 do 3000% višje. Iz teh števil je razvidno, da prodaja naš kmet svoje pridelke za polovico bolj po ceni, kot kupuje one, ki mu so potrebni.

Pri vseh teh cenah pa je najbolj oni prizadet, ki mora eno in drugo kupovati. Tu prideta najbolj v poštev uradnik in delavec. Kaj je danes bolje biti, uradnik ali delavec, je težko odločiti; izgleda, da je bolje biti delavec, ker ta ni navezan na konvencionalne obveznosti kot uradnik. Tema dvema slojema se ni zvišal zaslužek v isti meri, kot so se podražile potreščine. Če hočemo biti socialno pravični, moramo priznati, da so uradniške in delavske plače prenizke in ne odgovarjajo draginji.

Kar se tiče cen živil, opazimo, da so se cene onim pridelkom, ki jih doma pridelujemo, znižale; ne sicer vse, a vsaj nekaterim. Tako je veljalo meso meseca aprila 16—18 kron, danes pa 12—14 K; cene onim živilom, ki jih uvažamo, rastejo. Kava je veljala meseca aprila v Dubrovniku 20—30 kron, v Ljubljani 40—80 K, danes pa 48—90 K. Čudno je, da se ravno cene kavi višajo, ko je na svetovnem tržišču toliko kave, da ne vedo kam z njo.

Na svetovnem trgu se opaža veliko pomanjkanje živil sploh. Cene so po številu predvojnih denarnih enot v zapadnih državah nižje od naših, ki so vsled današnje slabe valute neprimerno višje. Vsi tujci, ki pridejo s svojim denarjem v našo državo in tu premenjajo denar, se čudijo, kako je pri nas vse poceni.

Primerjamo nekoliko cen pri nas in v Švici:

V Kronah: jajca 80—90 vin, fižol v stročju 3—4 K, meso 12—18 K; v Švici v frankih: jajca 50—60 centimov, fižol v stročju 1.20—2.40, meso 5.50—8 frankov; v kronah: jajca 4—4.50, fižol v stročju 10—18, meso 40—60 K.

Valuta švicarskega franka je vzeta v razmerju 100 K enako 14 frankov, kar pa danes ne odgovarja resnici, ker naša krona vedno bolj devalvira.

Iz navedenih števil lahko razvidimo, koliko zaslužijo te izvozne družbe pri izvozu živil. Te številke nas morajo naučiti tudi nečesa drugega, in sicer to, da ima pri nas krona še vedno precejšnjo kupno vrednost.

To dejstvo naj imajo vsi oni pred očmi, ki bodo reševali valutno vprašanje. Sedaj, ko je žetev, naj se ugotovi, koliko živil nam ostane za izvoz. Živil bo v celj Evropi splošno primanjlovalo.

Glede prehrane Evrope so razmere približno sledeče:

Pred vojno so uvažale sledeče države živila: Anglija iz svojih prekomorskih posestev in Amerike, Francija iz istih krajev in poleg tega še iz Rusije, ravnotako tudi Nemčija in Italija. Bivša Avstrija je deloma uvažala z Balkana, nekoliko tudi od drugod. Izvažale so: Srbija, Bolgarija, Rumunija, predvsem pa Rusija, ki je izvozila približno 70 milijonov kvintalov krušnega žita. V bližnji bodočnosti Rusija ne bo izvažala, pač pa uvažala, ker je produkcija za precej odstotkov padla.

Ker ne bo dovolj živil na svetovnem trgu, je treba naša živila, ki jih lahko izvozimo, uporabiti v splošno korist in ne za to, da se polnijo žepi nekaterih, ki ni-

so potočili za pridelovanje teh pridelkov niti kaplje znoja.

Sploh bi moral naš izvoz v prvi vrsti sanirati našo valuto. Kako silno bi se dala naša valuta tem potom utrditi, nam kažejo cene živil v Švici.

Ljudski oder.

Po splošnem mrtvili v vsem našem kulturnem življenju med vojno je nastalo naenkrat živo prebujenje v vseh naših organizacijah in je vzplalo v zelo kratkem času do razveseljive višine. Če vpoštevamo, kaj vse nam je napravila vojna, če všteto vso škodo v gnetnem in duševnem oziru, tedaj moramo priznati, da energija in veselje današnjega dela presega po svoji moči predvojno delo, ko so bili dani mnogi ugodnejši pogoji za delovanje.

Razveseljivo je, kako so se pričele razvijati naše prosvetne organizacije. Človek, ki so ga tlačile doma stotere materialne skrbi, ali ki je pretrpel po vojašnicah in po frontah stotere muke, je pogledal vase in hoče v duševnem oziru dohiteti to, kar je zamudil. Prirejajo se predavanja, prebujajo se Orli in Orlice. In kar je posebno značilno, je to, da se po vojni po naših društvih neprimerno mnogo igra. Ljudstvo je dobilo na odru življenja smisla za dramo.

Skoraj vsa naša društva po deželi imajo svoje odre, ki družijo člane bolj, kot vse drugo, kar jim nudi društvo. Dejstvo pa je, da so ta društva po deželi navezana preveč sama nase. Pogostokrat nimajo nobenega svetovalca ne glede izbere iger, ne glede režije in ne glede drugih vprašanj. Ti podeželski odri zato nujno potrebujejo svojega središča, kamor se lahko vprejo in obrnejo v vsakem oziru.

V to svrhu se je obnovil »Ljudski oder« v Ljubljani, ki nima samo namena, da prireja igre, ampak hoče biti kot odsek S. K. S. Z., nekaka matica za vse ostale odre naših izobraževalnih društev po deželi.

Do danes Ljudski oder tega ni vršil v toliko, v kolikor bi bil moral, to pa iz enostavnega vzroka, ker se je še sam boril s svojim, jedva začetim življenjem. V tem oziru se bo to sezono popolnoma preosnoval; kako misli to, o tem prihodnjič; danes pa nekaj o Ljudskem odru samem.

Ljudski oder ni nikaka družba igralcev, ki igra za plačilo, ampak je skupina vseh onih članov naših prosvetnih društev, ki so se posvetili temu delu iz gola veselja in idealizma in žrtvujejo mnogo svojih moči in prostega časa zato, da se izvežbajo v prvi vrsti sami in v drugi vrsti, da podajo nekaj razvedrila in vžitka onim slojem Ljubljane, ki ne zahaja v Narodno gledališče. Oba namena sta vsakakor plemenita.

Če vzamemo prvo — šolanje diletantov — moramo priznati ob pogledu na preteklo sezono, da je dosegel v tem oziru v primeroma kratkem času res lepih uspehov. Nekateri igralci in igralke so se izurile na odru, da mu delajo vso čast. Če pomislimo na par zadnjih predstav Ljudskega odra, mu moramo izreči vse priznanje. V bodoče ne sme biti slabše. Četudi je Ljudski oder že sam na sebi, kot obstoja, nekaka dramatična šola, vendar bo otvoril to jesen, za vse one člane naših prosvetnih organizacij, ki se zato zanimajo, posebno teoretično in praktično dramatično šolo. Obiskovalec te šole ne bo dobil samo osnovnih pojmov v igranju, izvedel bo tudi, kar mora vedeti režiser in masker, kar bo posebno važno za po-

deželske odre. Šola se bo otvorila s predavanji. Podroben načrt bodo prinesli časopisi. Izšolati kolikor mogoče veliko sposobnih igralcev za naša društva, to je ena prvih nalog Ljudskega odra.

Ljudski oder ne bo zanemarjal tudi druge svoje naloge, dati našemu ljudstvu kolikor mogoče dobrega razvedrila. Pri sestavljanju repertoarja se je posebno oziral na to, da bo imel pri rokah najrazličnejše igre za vsestransko izvežbanje svojih članov in da poda tudi ljudstvu najraznovrstnejše hrane. Posebno se je oziral na ljudske in narodne igre, ki zavzemajo večji del repertoarja, odločil pa se je tudi za par težjih dram, ki jih bo igral s svojimi najboljšimi igralci; na programu je tudi nekaj burk in komedij. Po otvoritveni predstavi bodo igrali prenovljeno Finžgarjevo »Našo kri«.

Še na nekaj Ljudski oder ni pozabil — na našo mladino.

Zvečer mladina ne spada v gledališče in posebno k vsem igram ne, pa naj se igrajo kjerkoli. Kljub temu je mladina najbolj navdušen obiskovalec gledališča. Ljudski oder je sklenil zato, da bo priredil ob nedeljah popoldne predstave za otroke, ki bodo trajale samo po par ur, tako da tudi naša mladina ne bo pogrešala svojega gledališča.

Ljudski oder si ne dela iluzij. Podal bo, kar bo mogel podati, skušal bo, da s požrtvovalnim delom svojih članov izvrši svoje načrte, če bodo in v kolikor bodo dopuščala gnetna sredstva. Želeli je le, da najde ta lepa zamisel o bodočem delu pravega razumevanja in dobrohotne podpore pri vseh onih, ki bi jim moral biti procvit naših kulturnih organizacij na srcu.

Šolsko vprašanje v Trstu.

(iz zasedenega ozemlja.)

Šolsko leto se bo zopet kmalu začelo. Kaj bo letos s slovenskimi otroki in slovenskimi šolskimi zavodi v Trstu? Cenjeni čitatelji naj nam ne zamerijo, če vedno pišemo o tej zadevi. To je namreč srčna zadeva tržaških Slovencev. Ko so zasedli Italijani Trst, so takoj zaprli vse naše šole, ljudske in srednje; vse prošnje tržaških Slovencev, da nam odpro zopet šole, so bile zastoj. Naši otroci — in teh je na tisoče — ali se potikajo po cestah ali se poitalijančujejo po laških zavodih. Italijani so glede šol neizprosni proti nam. Vendar se je podala te dni k novemu civilnemu guvernerju Ciuffelliju slov. deputacija, da izve od njega, ki je obljubil ob svojem prihodu biti pravičen tudi proti nam, kako se bo to vprašanje rešilo. Guverner je dal zagotovilo, da se bodo ljudske šole zopet otvorile, srednje pa ne. Kmalu se bo pokazalo, če niso bile te obljube le lepe fraze. Če bo res Ciuffelli dovolil Slovincem v Trstu zopet slovenske ljudske šole, mu tega ne bodo tržaški Italijani nikdar odpustili in mu bodo metali polena pod noge, dokler mu ne bodo stola spodmaknili. To je naše uverjenje, ker predobro poznamo infernalno sovraštvo tržaških poturic proti vsemu, kar je slovensko. Zato tudi ne verujemo, da bi se otvorile — kljub obljubi guvernerja — v Trstu slov. ljudske šole. V tem nas utruje tudi še bolj dejstvo, da namreč delajo italijanski inženirji načrte, kako preurediti šolsko poslopje Družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu v vojaške urade. Če bodo nastanjeni v poslopju ti uradi in vojaštvo, kam bodo pa otroci hodili v šolo?

Kaj pa bo s stotinami naših srednješolcev? Ogromna večina teh so sinovi ubogih staršev. Mnogi so stanovali v okolici in hodili v mesto v šolo. Sedaj pa, ko teh šol več ne bo, kako naj starši teh otrok — če jih pošljejo kam drugam nadaljevat študije — plačujejo letno tisoče za njih prehrano in stanovanje? Ali smemo upati, da nam bo v tem oziru naša domovina priskočila na pomoč?

Mirovni posvet.

Nesoglasje na mirovni konferenci.

LDU. Dunaj, 30. avgusta. (ČTU.) Kakor doznavajo čehoslovaški tiskovni urad od diplomatske strani, se je po najnovejših vesteh iz Pariza pojavilo na mirovni konferenci nesoglasje o tem, da-li naj se sprejme v besedilo mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo posebna določba, ki naj Nemški Avstriji onemogoči združenje z Nemčijo. V resnici so pa zapadne velesile glede neodvisne in za obstoj sposobne Nemške Avstrije popolnoma edine.

Reško vprašanje.

LDU. Lyon, 30. avgusta. (DKU. — Brezlično.) Razni listi so prinesli vest, da stoji reško vprašanje tik pred odločitvijo, češ ker sta se Francija in Italija sporazumeli in ker se more z gotovostjo računati s privoljenjem Zedinjenih držav in Velike Britanije. Glasom »Tempsa« se pa dosedaj ve samo toliko, da so se na željo Tiltonija začela zopet pogajanja o tem predmetu. Razpravlja se o raznih predlogih, toda dosedaj se še ni sklenilo ničesar. Pri prihodnji seji italijanske poslanske zbornice dne 3. septembra Tiltoni najbrže še ne bo mogel podati nikake izjave o Reki.

Vprašanje vzhodne Galicije.

LDU. Berlin, 30. avgusta. (ČTU.) — Vest poljskega lista »Gazeta Warszawskaa«, po kateri se je Petljura načelno odpovedal Vzhodni Galiciji, se sme smatrati za poborno željo Poljakov. Kakor poročajo londonske »Times« z dne 20. t. m. iz Varšave, pri poljsko-ukrajinskih pogajanjih sploh ni govora o Vzhodni Galiciji.

Proti nemško-avstrijski mirovni pogodbi.

LDU. Curij, 30. avgusta. (ČTU.) »Petit Parisien« opozarja na težkoče, ki so nastale vsled nezadovoljstva Rumunov, Čehoslovakov in Jugoslovancev z nemško-avstrijsko mirovno pogodbo. Preden bodo odpravljene te težkoče, bo še nekaj časa preteklo. Z gotovostjo se sme pričakovati, da Rumunija ne bo podpisala mirovne pogodbe, pa tudi Čehoslovaki in Jugoslavi bodo dali svoj podpis le s protestom in pridržki.

Razna poročila.

Invalidi iz Italije.

LDU. Dunaj, 30. avg. (ČTU.) Uradno se javlja, da je bilo v dobi od novega leta pa do konca julija t. l. 4500 invalidov in drugih boječnih vojnih ujetnikov odpravljenih iz Italije v Nemško Avstrijo.

Ameriška komisija na Dunaju razpuščena.

LDU. Dunaj, 30. avgusta. (ČTU.) Kakor smo svoječasno poročali, je bila ameriška prehranjevalna misija na Dunaju po dovršitvi svoje naloge v Nemški Avstriji razpuščena. Del te misije je odpotoval že pred nekoliko dnevi, medtem ko so ostali gospodje s šefom misije, kapitanom Gregorjem, z današnjim večernim vlakom zapustili Dunaj.

zoper korupcijo tujih uradnikov, smo sklenili, premostiti te uradnike v bratske nam planine, da jim tam naši trdi bratje s pestmi izbijejo in prepode podkupljive muhe. Na ta način upamo, da bomo najhitreje odpravili vse nerednosti.

Še večji plosk, še večji molk.

Svoje misli prične razvijati gospod minister za prosveto: »Ker je vprašal nek list naučno ministrstvo, če misli ustanovitev univerze resno ali ne, mu zatrjujemo, da je naš prednik mislil vso stvar res le bolj za »hece«; mi smo sklenili, resno se baviti s tem vprašanjem in ga vsaj do prihodnjega šolskega leta rešiti ter ga potem predati posebni komisiji, ki jo bomo potem za to vprašanje sklicali.«

Obrazi ponovno ploskajo, hrbti ponovno molče.

Gospod minister za verstvo prične tako-le: »Ker se je vsa naša javnost zelo razburila zaradi imenovanja novega škofa, bomo predlagali papežu, naj posveti in imenuje škofom moža iz naših vrst. To z namenom, da tudi duhovniške vrste osolimo z našo soljo in tako pomoremo državljanom do večjega uspeha na verskem polju.«

Zopet ploskajo oni, ki so obrnjeni naprej; drugi se pa tiho, toda pomenljivo posmehujejo.

Minister za kmetijstvo in agrarno reformo izvaia: »Povedali ne bomo nič no-

vega. Ostanemo pri mojem starem programu, ki se je izkazal jako dobrega. Saj so izredno zadovoljni z njim vsi veleposestniki, posebno jih veseli naglica, s katero ga izpeljemo.«

Kratko pa jedernato. Zato tudi kratko, a jedernato ploskanje, pa tudi še bolj trdovratno molčanje.

Vstane gospod minister za trgovino: »Znani smo že iz našega dosedanjega ministrovanja kot izborni in vrlo sposoben diplomat in politikar, zato mislim, da nam zaupate tudi, če našega programa ne objavimo tukaj, ampak v našem ministrstvu, vsakomur, ki se zanima zanj. Samo eno. Ker smo preobloženi z deiom in sami ne moremo zmagati vsega, smo sklenili, ustanoviti poseben pododdelek za trgovino s korčji in drugo suho robo. Tako nam bo odvzeto veliko breme in z večjim zanimanjem se bomo lahko posvetili drugemu delu.«

Viharno ploskanje pri obrazih, hrbti pa molé fige, nekateri se celo drže za trebuh. To pa sami zase, obrnjeni v zid.

Vojaško udari s petami skupaj gospod vojni minister, ko vstane. »Naše delo in naš program sta vam znana že iz našega dosedanjega službovanja. Zato smo malo zamerili gospodom kolegom, ker so hoteli na naše mesto postaviti gospoda tovariša bivšega in sedanjega notranjega ministra. No, končno so uvideli, da je neobhodno potreben v notranjem ministrstvu in so

pustili nas na dosedanjem mestu, za kar se jim najtopleje zahvaljujemo!« Udari s petami skupaj in séde.

Večina zopet ploska, opozicija pa zopet radikalno molči in se še radikalneje smeja.

Gospod minister za pošto in brzojav hitro pove, da je že naročil iz Amerike telefonski in brzojavni material; večina ga zato nagradi z zasluženim ploskanjem.

Vsi so že povedali svoj program, le še trije gospodje, poslanci »ljudskih mas« in »rdeče volje« še niso spregovorili. Danes so sicer spravili svoje rdeče ovratnice v žep in natakili bele, da ne žalijo občutljivega čuta svojih novih tovarišev, toda že kar na obrazih se jim bere, da so »rdeči«. Sicer včasih teh svojih tovarišev kar niso mogli, oni pa njih ne, toda sedaj zahteva spremembo neizprosnosti taktika in dobrobit delavskih mas.

Prvi izmed onih treh se dvigne gospod minister za socialno politiko in kratko takole razvije svoj program: »Nam ni treba pojasnjevati svojega programa natančneje, ker je razviden že iz naslova našega ministristva. Če pridenete temu naslovu še besedo »demokratsko«, tako da se bo glasil: ministrstvo za socialno-demokratsko politiko, pa imate ves naš program.«

Gromovito ploska večina, celo par »živeli naši novi bratje!« zadoni po zbornici; opozicija pa samo postrani pogleduje

izza hrbtov in se nekam čudno sumljivo drži za nosove.

Njemu sledi drugi tovariš z belo ovratnico, minister za prehrano.

»Na težavno in popolnoma novo polje smo prišli; toda s pomočjo plemenitih tovarišev, gospodov ministrov, upamo tudi to težko nalogo izvršiti dobro in v splošno zadovoljnost. Sklenili smo z mlinarji novo pogodbo o mletju žitnih pridelkov, ne tako nerodno kot naš prednik, ampak trdno, obirno in nekapitalistično. Naročili in dobili smo tudi že več voz pšenice, ki se je sicer po nesreči skvarila, toda upamo, da dobimo kmalu novo, boljše, če se nam ne skvari spotoma. Upamo, da bodo ljudski želodeci z nami zadovoljni.«

Ne bom pravil, kako so zopet ploskali in kako molčali.

Zadnji se dvigne. Prav zanimiv človek to! Pravi, pravcati tip sestradanega proletarca. No, pa nič čudnega to, v tej vedni skrbi za ljudski in posebno delavski blagor! Zato je postal minister za rude in šume.

S krepko kretnjo si popravi ščipalnik in prične: »Naše delo vam je znano! Bilo je vedno krepko, močno, neustrašeno, nepristransko, neupogljivo in nikdar samopridno, toda obenem politično, taktično. Vse svoje sile, pol svojega življenja smo žrtvovali delavskemu blagru, v njihovo dobro, zato ste lahko prepričani, da bo tudi naše bodoče delovanje temu enako!«

Cunningham na Ogrskem.

LDU. Dunaj, 30. avgusta. (DKU.) — Kakor poroča »Parlamentarische Korrespondenz« se je danes dopoldne načelnik angleške misije na Dunaju, polkovnik Cunningham, z avtomobilom odpeljal na zapadno Ogrsko, da se osebno informira o lamoznih razmerah. Prvi cilj njegove vožnje je Sopronj.

Umor grofa Tisze.

LDU Budimpešta, 30. avgusta. (ČTU.) Baron Bela Radwansky, svak Stefana Tisze, je vložil pri redarskem ravnanju vladni ogradbo proti grofu Karolyu zaradi nahujskanja k umoru in udeležbe na tem zločinu. Po umoru grofa Tisze je nameraval redarstvo uvesti preiskavo, katero pa je grof Karoly prepovedal, češ, da gre za politično stvar. S tem je skušal preiskavo preprečiti in svojo namero tudi dosegel.

Vrnitev vojnih ujetnikov.

LDU. Curih, 30. avgusta. (ČTU.) Sklep vrhovnega sveta zaveznikov, v smislu katerega naj pričnejo vse države vojne ujetnike brez odloga odposiljati v domovino, je bil sprejet na predlog Italije, in sicer zlasti na izjavo Italije, da hoče kot prva država odposlati vse ujetnike v domovino, ne da bi čakala ratifikacijo mirovne pogodbe.

Politične novice.

— Napredek v našem dopisnem uradu. Pisali smo svoječasno, da je naš dopisni urad po svoji kvaliteti tak, da mu daje pravico do obstanka le dejstvo, da ne prihajajo k nam tuji časopisi. Drugače bi namreč izvedeli iz tujih listov v 24 urah vse, kar nam ta urad poroča šele po dveh dneh. Njegova sreča je cenzura. Morda je pa ta urad važen organ dnevnega življenja v notranjosti države? Posreduje nam vendar hitra in točna poročila o političnih in kulturnih dogodkih domovine. Ta urad je brez dvoma hiter in točen, če obstoja hitrost in točnost v tem, da poroča o ministrijski krizi za dan pozneje kakor listi, ki jih čita lahko vsakdo v kavarni. Kakor stoji stvar, bi lahko občinstvo poročalo dopisnemu uradu in ne on občinstvu. Toda zmotno bi bilo, ko bi kdo mislil, da je urad nepotreben. Ker je namreč videl, da s poročanjem ne gre, se je vpisal — v najnovejšem času — v stranko in tu kaže vendar enkrat svojo sposobnost. Včeraj je namreč poslal v svet to-le (sicer brezpomembno) notico: Ljublj. dop. ur. Nauen, 29. avgusta. (Brezlično.) O novem ogrskem kabinetu se tudi dunajsko časopisje, izvzemši klerikalna »Reichspost« in »Deutsches Volksblatt«, izraža neugodno. Nimamo niti najmanjšega veselja, jemati v zaščito zavožene »Reichsposte«, ki imamo o njej svoje misli; a da bi državni urad, ki ga vzdržuje ljudski denar, bil ne le popolnoma nedorastel stavljeni mu nalogi, temveč tudi nekaj propagandni urad za liberalno politiko, to nam ne gre v glavo. Pozivljamo našo vladno, ki gleda mirno na to početje, da napravi konec praktikam tega urada, ki je karikatura dopisne agencije.

— Razgovor demokrata z dr. Korošcem. Sotrudnik »Pravde« se je razgovarjal z dr. Korošcem in mu stavil več vprašanj. Na vprašanje: »Glasovali ste proti sedanji vladi, toda niste pojasnili, zakaj ste to storili. Prosim obvestila, kako naj tolmačimo vaše postopanje,« je dr. Korošec odgovoril: »Mi nismo podali izjave

zbornici, ker smo svoje mnenje tekom krize opetovano izrazili in je to vsakomur znano.« Na časnikiarjevo vprašanje: »Kako mnenje imate o vladi po glasovanju in kako stališče boste zavzemali sedaj napram njej?« je dr. Korošec odgovoril: »Svoje stališče ne bomo menjali.« Na vprašanje: »Verujete li v možnost izpolnitve sedanje vlade?« je odgovoril dr. Korošec: »Verujem v možnost izpolnitve in ako dobi naš klub konkreten predlog, ga bo resno proučil.«

— Ponudba? »Riječ« piše v svojem uvodniku dne 29. avgusta: »Mi ne zahtevamo ljubezni zase, nam je popolnoma vseeno, če nas opozicijske stranke mrze in koliko nas mrze. Mi zahtevamo ljubezni za državo, za narod. In ako sovraštvo do nas v vrstah opozicije ni še popolnoma zadušilo ljubezni za državo in narod, potem naj vsaj tisti ljudje, tisti posamezniki teh različnih skupin, ki čutijo odgovornost nasproti državi in narodu, pristopijo, da z demokratsko-socialističnim blokom ustvarijo delovni program za vladno in za parlament. Kajti — ali ti ljudje zares ne vidijo, da je sabotiranje parlamenta v današnji dobi zločin na narodu?« Torej — ponudba?...

— Prisilno državno posojilo v Italiji. Bainville povdarja v »Action Française«, da one države, ki se bodo najprej rešile padanja vrednosti bankovcev, bodo tudi prve deležne uspeha svoje finančne politike. Italija je pokazala, da je našla pot iz te zagate. Bainville hvali načrt italijanske vlade, da se razpiše prisilno posojilo, in pravi, da more ministrijski predsednik Nitti računati z razumom in patriotizmom naroda ter da lahko pričakuje povolnega uspeha svoje namere. Končno pozivlje francoske strokovnjake, naj tudi oni razmišljajo, ali se ne bi dal uvesti ta način zbiranja državnih financ tudi na francoskem.

Dnevne novice.

— Župnim uradom na znanje. Glasom dopisa poverjenistva ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani z dne 29. avgusta 1919 se vrši izplačevanje obresti vinkuliranih obligacij še nadalje. — Škof. ordinariat v Ljubljani. 30. avg. 1919.

— Za ljudsko prosveto. Nujno opozarjamo naša društva po celi Sloveniji, naj vendar, — kjer še tega niso storila, — poživijo svoje delovanje. Prosim predvsem pred. duhovščino, nadalje učiteljstvo, naše Orle, Kmetke Zveze, podružnice Jugosl. Strojovne Zv. in vse druge kulturne delavce, ki so ostali zvesti našim neminljivim načelom, naj naše prepotrebno, v svetovni vojni zelo zaostalo delo počne in posamezna društva, ki še spijo, zbude k novemu življenju in še uspešnejšemu delu kot je bilo pred vojsko. Marsikdo še ni naših izobraževalnih društev, potreba je pa velika. Komur je res na srcu usoda našega naroda in njegova lepša bodočnost, ta naj se združi z vsemi dobromislečimi, pa ustanovite novo organizacijo, če je še ni, in prijavite svoj vstop S. K. S. Z. Bliža se jesen in zima, pripraven čas za uspešno kulturno delo, in zato ga naj ne bo našega društva, ki bi malomarno dremalo. Bliža se tudi občni zbor S. K. S. Z. in zato vsi splošno na plan, da bomo z bodočim letom zastavili še globlje v delu za krščansko prosveto med Slovenci. Vsi na delo!

— Dijaški transport v Praho pojde tekom tega tedna, najkasneje 5. septembra. Kdor se hoče udeležiti transporta, naj se takoj javi na naslov gđc. Milena Pirčeva, Ljubljana, Cigaleto-

Kratko je govoril, a krepko zato. Tudi plosk je bil krepek, še krepkeji pa hrbti, da se niso skrivili pod krepkimi besedami.

Še gospod ministrijski predsednik vstane. »Ker je naš tovariš, gospod minister za trgovino sklenil, ustanoviti v svojem ministristvu oddelek za trgovino in drugo suho robo, predlagamo za šeta tega oddelka gospoda tamle zadaj, ki sedi postrani. Razjasnimo in razveselimo njegov žalostni obraz s to častjo, ki jo zasluži in za katero je zelo sposoben, kot nihče drugi. Saj je bil več let tržni nadzornik na mestnem trgu, zato je gotovo izvrsten poznavatelj take suhe robe!«

Ne morem popisati, kako navdušeno sprejmejo ta predlog obrazi. Novi gospod šef pa se ostentativno zasuče za devetdeset stopinj in se pridruži obrazom. Ustnice pa se mu kar same od sebe raztegnejo v blažen nasmeje.

Gospodje ministri se dvignejo, obrazi prično vstajati, hrbti pa še vedno sede in se porogljivo smejejo. Ni še končano. Še gospod zapisnikar želi besede. Vse se vsede in umiri, obrazi napeto poslušajo, gospodje ministri istotako, samo hrbti se še vedno smejejo.

Gospod zapisnikar vzame debel akt pisarjev in prične citati: »V imenu Njegovega Velikanstva kralja! Mestno nadzodništvo prosi slavno zbornico, naj ista odvoli, da se mu izroči gospod minister za rube in šume, ker je uvedena proti njemu pre-

iskava radi melih in velikih poštenosti pri »Zvezi za delavske želodce!«

Gospodje ministri, kakor tudi vsi cbrazi, lastne tja v kot, kjer sedi minovani gospod minister. Ta najpreje malce poblebi, nato pa vstane in spregovori: »V soka zbornici Prosim in zahtevam, da slavna zbornica ugodi želji mestnega nadzodništva, ki bo na ta način najlažje ugotovilo naše nedolžnosti!«

Ministrijski in drugi obrazi se razjasneli. Predlog je bil potem sprejet. — Gospodje ministri in obrazi hrupno vstajajo in zapuščajo dvorano, čudeči se hrbtom, ki še vedno trdno sede. Vsi cbrazi, posebno pa rdeči, so veseli, ker se je nedolžnost gospoda ministra za šume tako bleščeče izkazala. Samo zapisnikar se nekam čudno muza. Ko pride do sluge pri vratih, mu potihoma pošepeta na uho: »Saj gospod minister ne misli prav resno. Kajti, ko je govoril, je držal zadaj na hrbtu figo, kot včasih, ko je kot trgovski pomočnik prunjal ljudem prave, zunaj pocukrane, znotraj pa plesnive tiče!«

Hrbti pa ne morejo zdržati več. Nankat varijo v smer tako grozen in hrupen, da je odmevalo celo mesto in so ljudje začudenj postajali pod okni.

Osiveli graditelj domovine pa si priviše prav počasi rokave, pljuje v roke in premišluje sam pri sebi na tihem: »Ali bi, ali ne bi...?«

v a ulica št. 1, izvzemši onih, ki so se že javili tov. g. Zupančiču. Javiti morajo: ime, kaj študirajo in kam se peljejo. Kdor hoče vzeti živila seboj (največ 20 kg vsega skupaj) naj tudi javi, da se mu preskrbi izvoznica. Ker bo treba vožnjo plačati, naj slabo situirani prilože prošnjo in ubožni list za polovični vozni listek. Za potne liste bo poskrbljeno. — Dr. R. VI.

— Slovenci na poljski živinozdravniški visoki šoli v Lvovu. Na poljski živinozdravniški visoki šoli v Lvovu je prostora za 40 visokošolcev. Slovincem priporočamo, da gredo tja študirat.

— Visokošolci, ki mislijo študirati na inozemskih univerzah, ne morejo shajati brez temeljitega znanja francoskega jezika. Prva francoska slovnica za Slovence je ravnokar izšla v zalozi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Spisal jo je prof. dr. Breznik. Velja samo 8 kron.

— Povratek naših ujetnikov iz Nemške Avstrije. Včeraj zvečer je došel iz Nemške Avstrije okoli 18. ure v Maribor transport naših vojnih ujetnikov. Vlak z našimi ujetniki iz Nemške Avstrije se je v Spilju srečal z vlakom nemških ujetnikov iz naše države. V Mariboru jih je sprejela vojaška godba, zastopniki oblasti ter mnogo občinstva. Vojaki so bili pogosteni. Iz Maribora se je odpeljal vlak ob 19. uri proti Ljubljani, kamor je došel ob 7. uri jutraj.

— V Dobrovi pri Ljubljani se je poživilo 10. t. l. Izobraževalno društvo. Dne 24. avgusta je bil občni zbor in se je konstituiral nov odbor. Predsednik je župnik Peter Hauptmann, Dobrova, tajnica in blagajnica pa Leopoldina Rant, učiteljica istotam. Pristopilo je okoli 80 članov in tudi knjižnica je začela delovati. — Pozdravljamo novega borca na polju krščanske prosvete.

— Potovanje preko demarkacijske črte. Tržaški listi pišejo: Glasom naredbe vrhovnega poveljništva z dne 31. julija t. l., ki jo je priobčil uradni »Osservatore Triestino« v svoji 178. številki z dne 18. t. m., za prekoračenje demarkacijske črte ni več potrebna posebna prehodnica (salvacondotto), marveč zadostuje potni list za inozemstvo, ki ga izdajajo pristojne oblasti v zmislu namestitvene naredbe z dne 23. julija 1916, št. 895. — V Julijski Benečiji izdaja potne liste za inozemstvo v Trstu generalni civilni komisar, na ostalem ozemlju pa civilni komisarij. — Za potovanje v Julijski Benečiji izven občine navadnega bivališča je potrebna k ka listina o istovetnosti, kakor potni list za inozemstvo ali tuzemstvo, propustnica (salvacondotto) ali pa posebno dovoljenje poveljništva kraljevih karabinierjev, ki jim načeljujejo častniki. — Potne liste za tuzemstvo izdajajo župani, vidirati jih pa morajo civilni komisarij.

— K dvomesečni orožni vaji sta vpoklicana letnika 1886 in 1887 in sicer letnik 1887 na dan 15. septembra in letnik 1886 na dan 22. septembra t. l. — Sočasno smo tudi zvedeli, da bo letnik 1898 odpuščen od vojakov in sicer moštvo s priimkom začetne črke A do M dne 8. septembra in ostalo moštvo pa dne 20. septembra. To pa le ono moštvo, ki se je pravočasno odzvalo vpoklicu meseca januarja. Vsi po 1. marcu prezentirani bodo ostali še toliko časa v vojaški službi, da bodo odslužili zamudno dobo.

— Karolinska »slovenska katoliška jednota v Zedinjenih državah« je poslala deželni vladi za Slovenijo dopis od 31. julija 1919, kateremu je priložen ček za 10 tisoč kron v pomoč bedni in hirajoči slovenski deci. Ta človekoljubni dar je lep dokaz o vzajemnem čutu, ki ga goje naši rojaki onstran morja do svojih rojakov v sstri domovini.

— Uredništvo »Slov. Učitelja« naznanja, da izide list prihodnji teden in sicer v večjem obsegu. Priložene bodo poltožnice. Na to številko opozarjamo tudi tovariše iz »Zaveze«, kjer hoče famozno vodstvo zopet v kalnem ribariti, da plača račun — učitelstvo.

— G. dr. Josip Grablovič, nadporočnik, ki se je nahajal zadnji čas na Koroškem blizu Velikovca, se prosi, da pošlje na upravništvo »Slovenca« pod številko 5130 svoj naslov, radi neke nujne zadeve.

— Prošnja ubežnikov. Prejeli smo: Vsak dan se množi število v Jugoslavijo pribeglih mladeničev iz zasedenega ozemlja. Naravno se vsak ubežnik po prekoračenju demarkacijske črte napoti naiprvo v Ljubljano z zavestjo, da tam dobi informacije, kam naj se obrne za kako službo. A vara se, ker tu v Ljubljani žal ni takega urada, ki bi ubežnikom posredoval delo po širni Jugoslaviji. Ubežnika pošiljajo v Ljubljani od urada do urada in po preteku enega tedna je ravno tam kot takrat, ko je prekoračil demarkacijsko črto. To ni prav. Ubežniki bi se morali takoj ob prihodu uvrstiti kamorkoli, samo da bi bili pod streho, ne pa da tedne tavajo po mestu sem in tja in še brez sredstev, ker vsak ubežnik ima le to, kar nosi na sebi in nič drugega; saj nihče ne ve, da-li srečno prekorači črto in vsled tega vzame s seboj le najpotrebnejše, dobro vedo, da bi ga italijanske patrulje, ako bi jim prišel v roke, vsega oropale. Primorci že Jugo-

slavani prosimo zato, da bi se v Ljubljani ustanovil urad, ki bi imel opravila samo z ubežniki, katere bi takoj ob prihodu namestil v kakršnosodi službo ali delo. Šele takrat bomo rekli: Sedaj smo pa res Sloveniji dobro došli. — Primorci.

— Imenik glavnih in nadomestnih porotnikov za tretje porotno zasedanje v Novem mestu, ki se prične dne 15. septembra 1919. I. Glavni porotniki: Povše Jakob, gostilničar, Stara cerkev 35 pri Kočevju; Hočvar Andrej, posestnik in župan, Pri cerkvi 3, Struge; Kožar Matija, posestnik in mlinar, Vel. Malence 5, p. Krška vas; Krhin Ivan, posestnik, št. Jernej 37; Zupet Pavel, posestnik, Škocjan; Klobučar Janez, posestnik, Jelšenik 1, Doblice — Črnomelj; Uršič Valentin, trgovec, Kostanjevica; Lavrič Josip, posestnik in strojar, št. Vid 16; Zupančič Janez, posestnik, Zavrtača 2, Križka vas, Višnja gora; Jaklič Miko, posestnik, Rosalnica 35, Božakovo, Metlika; Kural Ivan, graščak, Volavče, Gor. Orehovica; Zupančič Anton, posestnik, Polje 3, Draga, Višnja gora; Juvančič Franc, veleposestnik, Radeče 27; Poljanec Franc, posestnik, Šmarjeta 7; Črtalič Franc, posestnik, Groblje 1, št. Jernej, Kostanjevica; Rauch Peter, veleposestnik, Podbrezje 1, Adlešiči, Črnomelj; Mihelič Miha, posestnik in gostilničar, Črnomelj 61; Marn Janez, Posestnik, Jezero 2, Trebnje; Šiško Franc, posestnik, Zalohe 4, Raka, Krško; Omerza Anton, posestnik, Krško 103; Gliha Janez, posestnik in usnar, Kostanjevica 12; Strgar Franc, posestnik, Leskovec 72; Lesjak Jožef, posestnik, trgovec in gostilničar, Čatež 19, Vel. Loka; Mozek Jakob, posestnik, Turjak 2; Arkar Ivan, posestnik, Trebča vas 15, Dvor, Žužemberk; Vukšič Martin, posestnik in oskrbnik, Metlika 1; Pucelj Franc, posestnik in mlinar, Hrovača 26 pri Ribnici; Petrič Jožef, posestnik, Zdenska vas 27, Videm, Vel. Lašče; Weis Franc, posestnik in žagar, Dol. Radulje 14, Bučka, Krško; Kuznik Franc, posestnik, Podlisc 1, Dobrnice, Trebnje. — Kotnik Josip, posestnik in trgovec, Mirna peč; Kirar Franc, posestnik, Gromlje 8, Raka, Krško; Kure Miko, posestnik, Grm 29, Podzemelj, Metlika; Weiss Leopold, posestnik in trgovec v Metliki 27; Novoselec Franc, posestnik in trgovec v št. Jernej 4; Klobučar Herman, posestnik v Krškem št. 33. — Nadomestni porotniki: Golob Janez, posestnik, Dolenja Straža št. 6; Šurla Franc, trgovec, Gor. Straža 38; Mramor Mihael, posestnik in usnar, Novo mesto; Vrtačič Josip ml., posestnik, Žihovo selo; Lampret Ivan, trgovec, Stopiče; Redek Franc, posestnik, Mačkovec 5, Kastelic Franc, posestnik in gostilničar, Novo mesto 250; Turk Franc, posestnik, Šmihel; Jakelj Janez, posestnik, Suhor 3, Prečna.

— Železniškim uslužbencem iz zasedenega ozemlja v naznanje: Z dnem 10. septembra se razpusti selitveni odsek jugoslovanskih železničarjev v Trstu. Istega dne odide iz Trsta tudi zadnji selitveni vlak. Selitev bode sicer tudi pozneje mogoča, toda združena z velikimi težavami, in bodo vozovi, naloženi s pohištvo, ker posameznih voz nihče ne sme spremljati, prepušteni svoji usodi in nevarnostim tatine. Italijanska uprava pripozna samo selitveni odsek, ne pa tudi posameznih strank. Ako ima kdo še kaj ukreniti radi preselitve, naj hitro uredi do omenjenega dne.

— »Priatelj akademike mladine! V Brnu nas je študiralo preteklo leto okoli sto tehnikov, Jugoslovancev. Vsled vojne odtrgani od začetnih študij, pohiteji smo tisti, ki smo po štirih vojnih letih še ostali, v prijateljsko Čehoslovaško, da študije čimprej dovršimo. Ali težko je sedaj diaku v tujini. Neznosna draginja in polovična vrednost naše krone napram češki mu onemogočata najskromnejšo eksistenco. Da bi si pri takih razmerah vendar omogočili dovršitev študij, ustanovili smo »Jugoslovansko akademsko menzo v Brnu«, za katero nam še primanjkuje sredstev. Prosim torej vse one ki so nam naklonjeni in ki pri težkih časih zamorejo, da nam priskočijo z denarnimi prispevki na pomoč. Gre za eksistenco tehnikov večinoma v zadnjem in predzadnjem letu in upamo, da nas naši prijatelji v največji sili ne zapuste. Prispevke prosimo na »Obrtno banko v Zagrebu« za »Jugoslovansko menzo v Brnu«. — Odbor.

— Selitveni stroški vpoklicanih vojaških gažistov bivše avstro-ogrske vojske. Likvidujoče ministrstvo za domobranstvo na Dunaju je sporočilo z naredbo Odd. X, št. 4931 z dne 5. julija 1919, da lahko zaračunajo voj. gažisti bivšega domobranstva, ki so bili vpokojeni povodom prevrata, selitvene stroške po določbah § 67. službene knjige K-4, I. del, III. poglavje, na račun skupne likvidacijske mase.

— Osepnice na Hrvaškem. Kakor poročajo zagrebški listi, je nevarnost koza na Hrvaškem velika. Tekom letošnjega leta je bilo v zagrebški izolirni bolnišnici že 250 slučajev črnih koz; bolnike so pripeljali iz raznih krajev Hrvaške, a tudi v Zagrebu samem se neredno pojavljajo nova obolenja. Umrljivost znaša povprečno 25 odstotkov. Oblasti so izdale stroge

naredbe za obvezno cepljenje proti kozam.

— Pouk na srednjih šolah na Sušaku je skrajno otežkočen, ker so v šolskih zgradbah še vedno nastanjeni francoski in jugoslovanski vojaki. Na Reki je vojaštvo izpraznilo vse občinske šolske zgradbe; »Prim. Novine« zahtevajo, naj se to nemudoma zgodi tudi na Sušaku.

— Šest vagonov premoga se je potopilo v zemunskem pristanišču vsled slabo nameščenih trajektov. Potem lahko primanjkuje premoga.

— Srb — častni doktor angleške univerze. Glasovsko vseučilišče je poklonilo dr. Nikolaju Velimiroviču v Belgradu častni doktorat modroslovne fakultete. To je tretji doktorat dr. Velimiroviča.

— Vlom v zagrebško mestno blagajno. V noči od torka na sredo so nedorasli fantalini vlomili v blagajniške prostore na zagrebškem magistratu, navrtali eno izmed blagajn in odnesli manjšo vsoto denarja. Poročilo v »Agramer Telegraphu« ukradenega zneska ne navaja, pač pa pravi, da je škoda na prevrtani Wertheimerici znatno večja nego na ukradenem denarju. Drznost vlomilcev se vidi iz tega, da je blagajna v pritličju, kjer neprestano koraka straža, in vrhu tega tik policijske stražnice. Vlomilcev, ki so morali delati najmanj tri ure, nihče ni opazil.

— Tramvajski vozniki za dijače. Zagrebški srednješolci dobe s 1. septembrom mesečne vozne listke za električno cestno železnico po znižani ceni. Mesečni vozniki stane 10 K ter velja za vožnje od 7. ure jutraj do 7. ure zvečer, ob nedeljah in praznikih pa samo dopoldne.

Koroške novice.

k Krajevni odbor narodnega sveta v Vetrinju pri Celovcu naznanja, da se narodni shod v Vetrinju, ki je bil določen za 7. sept., preloži za 14 dni. Natančnejše poročilo o tej prireditvi objavimo pravčasno.

Ljubljanske novice.

Ij Umrl je nenadne smrti dne 30. avg. Leopold Rot, pisarniški ravnatelj v p. Pogreb bo danes ob pol 6. uri popoldne.

Ij Pozdravni večer ljublj. telovadnih krožkov Orlic na čast udeleženkam orliškega vadiškega tečaja se vrši v ponedeljek, dne 1. septembra 1919 ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Union«. Sodelujejo naši ljublj. pevci in godba jugosl. železničarjev. Vabimo naše ljubljanske somišljenike in romišljenice, da se tega večera v polnem številu udeležijo. Orli pridejo v krojih. V ponedeljek vsi k pozdravnemu večeru!

Ij Slomškova zveza. Danes ob 4. uri odborova seja v društvenem lokalu.

Ij Abstinencijski sestanek je 2. t. m. v Ljudskem domu, II. nadstropje. Važno — pridite vsi!

Ij Jugoslovanski konservatorij. Pouk in vodstvo dramatične šole na konservatoriju Glasbene Matice v Ljubljani prevzame naš genijalni igralec in mojster gospod Ignacij Borštnik. Dospele dni iz Zagreba v Ljubljano. Vpisovanje v dramatično šolo se bo vršilo v dneh od 9. do 15. septembra.

Ij Orkestralno društvo Glasbene Matice prične v prvih dneh septembra s skupnimi vajami. Redni občni zbor društva se vrši v ponedeljek 1. septembra ob 20. uri v veliki dvorani Glasbene Matice s sledečim sporedom: a) poročilo načelnika, b) volitev odbora, c) slučajnosti. Vabijo se vsi dosedanjí člani; novi člani se sprejemajo pri prvi skupni vaji, ki bo v listih objavljena.

Ij Gg. abonente sezije 1919/20 vabi se vljudno, naj blagovolijo predbiležene vstopnice dvigniti v pisarni tajništva opernega gledališča od 3. septembra od 10. do 12. ure dopoldne in od 4. do 6. ure popoldne. Prosimo, da se vstopnice zanesljivo dvignejo ker sezija v dramskem gledališču začne okoli 6. septembra ter kdor novo vstopnico ne bi imel, ne more prisostvovati predstavi. Ker je uprava Narodnega gledališča za to sezijo umetniški personal kakor tudi orkester spopolnila ter angaževala številnejše osobe, se je zaključilo na seji odbora Slovenskega gledališkega konzorcija, da se morajo vsled večjih gaž in stroškov cene za abonement sezije 1919/20 za 20 odstotkov na vseh sedežih zvišati, kar gg. abonenti blagovolijo vzeti blagohotno na znanje.

Ij Iz gledališke pisarne. Ravnateljstvo Narodne opere potrebuje za otroške zbornice in sodelovanje pri večjih operah in baletu nekaj otrok, ki bi sodelovali, kakor lansko leto pri uprizoritvah. Vabi se vljudno, naj se zglase otroci v dobi od 8. do 12. leta; veselega značaja v svrhu izobrazbe v gledališki pisarni opernega gledališča od 10. do 12. ure dopoldne vsaki dan pri gospodu šefrežiserju Bučarju. — Prijave za baletno šolo sprejemajo se od ponedeljka 1. septembra 1919 začenši vsak dan od 10. do 12. ure dopoldne v baletni

dvorani dramskega gledališča pri gospodu baletnemu mojstru Pohanu ali njegovem namestniku.

Ij Smešno! »Slovenski Narod« z dne 30. avgusta t. l. prinaša članek pod naslovom: »Enoletni ženski trgovski tečaj na liceju v Ljubljani« med drugim — čujte — sledeče: »V enoletni trgovski tečaj na liceju se sprejmejo: 1. Absolventke osmega razreda kake ljudske šole; 2. absolventke trirazredne meščanske šole; 3. absolventke vsaj štirih razredov liceja; 4. absolventke drugega letnika (dopisnik pravi drugega razreda) učiteljišča, — ako imajo v računstvu, jezikih, zemljepisju in zunanji obliki najmanj red 2, ako so dopolnile 15. leto in ako napravijo sprejemni izpit. Pričenši s petim razredom liceja in tretjim letnikom učiteljišča odpade sprejemni izpit itd. Radi bi vedeli, kakšno mnenje, oziroma kaj razume g. dopisnik pod pojmom učiteljišče? Da se smeši s svojo nevednostjo, to je čisto gotovo! V pojasnilo naj mu služi le-to: Absolventke drugega letnika učiteljišča zastopavljate torej absolventkam osmega razreda ljudske šole, oziroma absolventkam tretjega razreda meščanske šole? Kaj pa, če vam povemo, da mora biti kandidatinja, katera hoče vstopiti v prvi letnik učiteljišča, stara že 15 let, biti absolventka tretjega razreda meščanske šole ali pa osmega razreda ljudske šole ter še napraviti sprejemni izpit? (Vsaj taki so bili pogoji desetletj in menimo ostanejo i v bodoče). In še to! Da bi bila kandidatinja tretjega letnika učiteljišča v trgovski tečaj »milostno« sprejeta brez sprejemnega izpita, ste lahko uverjeni, da ne bo nobene! — To malo v pojasnilo! — Učiteljiščniki.

Ij Stanovanjski komisiji v Ljubljani! Sedaj ni nobene kompetence več radi rešitve stanovanjske krize! Na magistratu je ni, pri poverjeništvu za socialno skrbstvo ni, pri stanovanjskem sosvetu ni — a novoustanovljene stanovanjske komisije še tudi ni! — Toda stanovanj prav tako tudi ni, pač pa še vedno čaka okroglo 700 družin na stanovanja, a bliža se jesen in za njo zima, ž njo pa mrzli večeri, ob katerih bo imela naša deca priliko zmrzovati v vagonih in drugih mokrotnih luknjah! — Moti se vlada, če misli, da bo lahko komisija v 14 dneh spravila vse to ljudstvo pod streho, kjer se še sedaj šopirijo razne potrebne in nepotrebne pisarne, nemške barone itd. Vkljub temu, da je bil »porod« stanovanjske komisije dolgotrajen in težak, vendar bi prosili vlado, da nudi »novorojenčku« nujno in izdatno zdravniško pomoč, da se oslobodi »porodniške omočice« in počne takoj s pravilnim življenjem.

Ij Klub slov. kolesarjev Ilirija opozarja na prijateljski večer, ki se vrši v ponedeljek, 1. septembra v Prešernovi sobi restavracije Novi svet ob 20. uri zvečer. Na sestanku razdelitev daril zadnje dirke na Bledu. Vabljeni so vsi člani in športniki, osebito dirkači, radi važnih dogovorov glede prihodnje dirke. — Odbor.

Ij Pasji kontumac. Z ozirom na razglase ni pasji kontumac za mestno občino ljubljansko se lovci pozivljajo, da dajo svoje pse po mestnem živinozdravniku preiskati, ker bodo le na podlagi te preiskave pri mestnem magistratu dobili dovoljenje, da smejo s psi hoditi.

Dijaški vestnik.

d Tovarišem akademikom, bogoslovcem in srednješolcem! Jeseni začne izhajati »Zora« kot skupno znanstveno in leposlovno glasilo »Juž. Kršč. Dij. Lige«. Pozivljamo vse tovariše, da v zmislu sklepov ljubljanskega in zagrebškega sestanka krepko sodelujejo pri listu. Naš list je tu, v njem bomo osvetljevali vse pojave sodobnega življenja z lučjo krščanskih načel; vsaka zdrava misel in trezna kritika bo našla mesto v njem. Predvsem vabimo naše mlajše tovariše, da se odzovejo z leposlovnim in znanstvenim gradivom. Dopolnimo za 1. šte. do 25. septembra na naslov: Janko Kralj, cand. iur. Duplje, pošta Tržič na Gorenjskem.

d »Luč« bo izhajala v Zagrebu, dočim »Zora« najbrže v Ljubljani. Vse dopise za »Luč« naj naše slovenske organizacije pošiljajo na »Slov. dij. Zvezo« oziroma na »Slov. dij. centralo« v Ljubljani, Ljudski dom, III. in sicer prav kmalu, ker izide prva številka v kratkem.

d Dijaški vestnik. S. D. Z. pozivlja tem potom vse svoje podružnice in druga bratska društva, da pošiljajo dijaške novice in vesti za »Dijaški vestnik« v »Slovenec« na naslov: »Slov. dij. centrala« s pripombo »Dijaški vestnik«, Ljubljana, Ljudski dom, III. nadst. — Za S. D. Z.: A. Kordin, t. č. predsednik.

d Knjižnica podružnice S. D. Z. za Ljubljano in okolico se preuredi in spopolni. Vsled tega naj vsi nujno vrnejo izposojene knjige! — Knjižnica kupi takoj, najraje nevezane, sledeče letnike »Zore«: 1910/11 (XVII.), 1911/12 (XVIII.), 1912/13 (XIX.) in 1913/14 (XX.) ter XXIV. letnik (1911) »Dom in Sveta«. — Vse prijatelje našega dijaštva prosimo, da da-

rujejo knjižnici knjige, ki jih lahko utrpijo! Vsak dar dobrodošel! — Naslov: Knjižnica S. D. Z., Ljubljana, Ljudski dom, III. nadst., št. 44. — Knjižničar.

dKnjižnica in čitalnica S. D. Z. v Ljubljani se otvorita v Ljudskem domu začetkom septembra. — Knjižničar.

d Kamniški pododbor Gorenjske podružnice S. D. Z. se obnovi v nedeljo dne 31. avgusta na Krekovem taboru v Komendi.

d Celje. Tukaj se vrši I. jug. srednj. svobodomiselni shod dne 31. avgusta, 1. in 2. septembra. Natančnejše poročamo.

Cerkveni vestnik.

c Vč. gg. voditelji ljubljanskih Marijinih družb. Sestanek v ponedeljek ob pol 18. uri.

c Apostolstvo sv. Cirila in Metoda vabi vse gospode, ki se zanimajo za delo verskega zedinjenja, k odborovi seji Apostolstva, ki se vrši v četrtek, dne 4. septembra ob 4. uri popoldne v Jugoslovanski tiskarni, I. nadstropje. Poroča g. dr. Fr. Grivec. — Vsa pisma in denarne pošiljate v naj se Apostolstvu pošiljajo natančno na naslov: Apostolstvo sv. Cirila in Metoda pod zavetjem bl. Device Marije v Ljubljani, Rožna ulica 11.

Najnovejša poročila.

Vsled nevihte in slabe proge ni bilo mogoče dobiti telefonskih poročil iz Belgrada.

POGAJANJA MED RADIKALCI IN DEMOKRATI.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Zagreb, 30. avgusta. »Jutarnji list« poroča iz Belgrade, da se med radikalc in demokrati vrše pogajanja zaradi vstopa radikalcev v kabinet. Pregovori še niso dovršeni.

Belgrad, 30. avgusta. Včeraj popoldne so se pričeli neodvisni pogovori med demokrati, socialisti in radikali v svrhu rekonstrukcije kabineta.

PRORAČUN.

LDU Belgrad, 30. avg. Finančni odsek narodnega predstvištva je sprejel zakonski načrt o proračunskih dvanajstinah za september in oktober 1919.

ITALIJANSKI TABOR V TRSTU.

LDU Trst, 30. avg. Kakor se poroča iz Rima, bo društvo »Dante Alighieri« imelo letos svoj veliki tabor v Trstu, in sicer od 28. septembra do 1. oktobra. Tabor se bo nato nadaljeval in sklenil v Tridentu.

PROMET Z ZASEDENIM OZEMLJEM.

LDU Trst, 30. avg. Novi tržaški guverner Ciuffelli je izdal naredbo, s katero se dovoljuje čez demarkacijsko črto uvoz in izvoz vseh vrst blaga, razen onega, ki je v Italiji prepovedano.

ZANIMIVA ODKRITJA NA REKI.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Reka, 30. avgusta. V reškem »Consiglio nazionale« se nahaja skupina rado-voljnejšev, ki so n zadnji seji upravnega odbora stavili predlog, naj se izvršijo volitve v občinski svet, nato pa naj se izroči vsa oblast magistratu. »Consiglio nazionale« objavlja sedaj v svojo obrambo zanimiva razkritja. Med drugim navaja, da je sam poveljnik medzavezniških čet izročil državno oblast v njegove roke. Ta trditev je vsekakor čudna, ker je svoječasno zatajil Consiglio sam general Grazioli; zatajili pa so ga tudi angleške in francoske vojne oblasti. Zdaj pa »Consiglio nazionale« naenkrat trdi, da je ravno od njih dobil svojo državno oblast, dočim je general Grazioli javil predsedniku Narodnega veča, da smatra Grossicha za privatno osebo. Istodobno pa naj bi bil Grossich vršil državno oblast v imenu mednarodnih zasebnih oblasti?

ITALIJANSKA AGITACIJA.

LDU Reka, 30. avgusta. Tukajšnji Italijani hodijo po hišah in vabijo otroke z obleko, obutvijo, hrano in knjigami, starše pa skušajo z grožnjami pripraviti do tega, da bi njih otroci posečali italijanske šole. Kljub vsemu temu pa Italijani nimajo uspeha s svojimi vabili, ker naše ljudstvo vpi-suje svoje otroke v lastne šole.

LDU Reka, 30. avgusta. Iz Milana se poroča: Italija je kupila zopet deset parnikov s 100.000 tonami, in sicer na Angleškem, kjer je plačala 28 sterlinov za tono. Italija je že prej kupila 52 parnikov s 312.635 tonami. Od teh jih je doslej pre-jela 25 s 157.760 tonami.

ITALIJANSKI PARLAMENT RAZPUŠČEN.

LDU Rim, 30. avgusta. Italijanski parlament bo okrog 3. septembra razpuščen. Nove volitve bodo razpisane tekem novembra. Vse stranke že sedaj razvijajo prav živahno agitacijo za bodoči volilni boj. Italijanska ljudska stranka ima že sestavljeno listo svojih kandidatov. Sociali-

stična stranka je sklenila, da zahteva od vsakega zastopnika pismeno izjavo, s katero se obvezuje, da odloži mandat. Te izjave bodo brez navedbe dneva in si jih bo stranka ohranila za primer, ako se poslanec ne bi držal strankinega programa.

NAŠ POSLANIK V LONDONU.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 30. avgusta. Za poslanika v Londonu je imenovan dr. Mihajlo Gavrilović.

Razne novice.

r Obogatela z kodrastimi lasmi. V Ameriki je nedavno tega umrla zamorka Waker, ki je zapustila premoženje čez 2 in pol milijona dolarjev. Svoje dni je bila revna, živela se je s pranjem in likanjem. Odkar pa je izumila »sredstvo« proti kodravosti las — kar zamorci smatrajo za suženjstvo — je začela bogatiti, da je na posled prišla do imetja, ki jo je napravilo najbogatejšo zamorko v Združenih državah.

r Brezžično spojenje s planeti. Slavni Marconi, izumitelj brezžičnega brzojavne-ga aparata, je govoril s nekim časnika-jem o velikanskem razvoju brezžičnega brzojava po vsem svetu v zadnjem času in je izrazil svoje mnenje, da se eterični valovi prenašajo od zemlje v neskončnost, in da ni več daleč doba, ko bo mogoča brezžična brzojavna zveza z inteligenco na drugih nebeskih telesih. Da dandanes o njih ničesar ne vemo, to nič ne dokazuje. Brezžični brzojav še ni star. Brzojavke, ki jih je Marconi odposlal pred desetimi leti, so dosegle komaj najbližja mesta. Premnogi planeti so starejši kot naša zemlja in če so na njih ljudje, imajo vsekako več izkušenj ko mi in to nam lahko neizmerno koristi. Časnikar je potem opo-rekal, češ da bi se ne mogli pogovarjati z ljudmi na drugih planetih, če bi tudi v istini na njih prebivali. Na to je odgovoril izumitelj, da bi se ta ovira naglo premagala. Poslali bi n. pr. poročila, da je dvakrat dve štiri in v tem smislu nadaljevali, dokler bi ne dobili odgovora. Če bi mi prejeli enak odgovor, pa bi se nam posrečil poizkus, zakaj matematika je samo ena v vsem vesmiru. Ta veda nam nemara olajša občevanje s planeti. Marconi je pre-jel že večkrat iz zraka signale, o katerih domnevajo, da so morali priti iz kakšnega kraja izven naše zemlje, da Marconi celo veruje, da so bili poslani z ene ali druge zvezde.

r Tudi jubilej. Skoraj neopaženo je minil jubilej, ki bi bil zaslužil večjo pozor-nost. Ravnokar je minilo 100 let, kar je iz-umil šivalni stroj preprost strojniški dela-vec Elija Howe. S to iznajdbo se je bavilo več ljudi. Prvi načrt je napravil Anglež Tomaž Saint, Nemec Weissenhal se je za-stonj trudil, da bi sestavil šivalni stroj, Francozu Thimonierju so postavili v Ly-onu kakor izumitelju šivalnega stroja že kar spomenik in mesto Kufstein je šlo za lyonskim zgledom, ko je postavilo spome-nik svojemu občanu krojaču Madersper-gerju, ali vsi ti močje niso uspeli s svojimi poizkusi: noben med njimi ni izumel prak-tičnega šivalnega stroja. Slavni izumitelj šivalnega stroja je postal kakor rečeno preprosti delavec Elija Howe, ki se je ro-dil 9. dan meseca julija 1819. leta v Spen-cerju (Massa thuset). Bil je v službi za pomočnika pri mehaniku Ary Davise v Bostonu, ki je skušal izumiti pletilni stroj. Neki kapitalist mu je dal v ta namen večjo denarno vsoto. Nekoč mu je dejal v nav-zočnosti Howejevi: »Kaj vraga si belite glavo s pletilnim strojem, napravite mi rajši šivalni stroj, bomo več zaslužili.« Ko je Elija Howe čul ta pogovor, je imel šele 20 let. Ta misel se ga je polastila v taki meri, da se ji je popolnoma posvetil, kljub temu, da je moral svojo družino živiti s svojimi rokami. Naposled se mu je posre-čilo izumiti prvi (leseni) model in v l. 1846. je patentiral svoj izum. Čudno, da je njegov izum prišel do prave veljave šele na Angleškem, dočim njegova domovina, Ame-rika, izprva Howejevemu izumu ni bila naklonjena. Pri Howeju se je uresničil stari latinski pregovor: Nemo propheta in patria.

r Izvoz suhega mesa iz Prage na Nem-ško. »Český Deník« poroča: Kolodvorska straža na Masarykovem kolodvoru in drugi železniški uslužbenci so zapazili, da je k osebnemu vagonu, namenjenemu na Nemško, pripet še en vagon, ki je bil ozna-čen kakor pošiljka svežega sadija in jagod. Ljudem se je čudno zdelo, da bi šlo iz Pra-ge sadije, posebno, ker so ta dan prej vi-deli, da so nakladali v vagon vse kaj dru-gega, kar je najbolje pričal tudi njih nos. Na pritisk uslužbencev so odpeli voz in pogledali v notranjost. Našli so 90 meter-skih stotov krasnih praških gnjati in cel zaboj klobas in slanine. Blago je bilo na-slovljeno na neko društvo na Nemškem, kakor pošiljatelj pa je bilo označeno češ-ko deželno društvo za vnovčevanje goveje živine v Pragi. Iz tega je videti, da se de-

žalni urad ni prav nič poboljšal in da nadaljuje svoje delo. Da je tu šlo za vtiho-tapljenje, priča dejstvo, da je bil vagon na-pačno označen. Vojaška policija je blago zaplenila.

r Židje na Ogrskem. Leta 1857 je bilo na Ogrskem 407.798 židov, l. 1898 so jih pa našli že čez 700.000. Pred vojsko je bilo od 17 milijonov ogrskih državljanov precej nad 1 milijon židov. V Budimpešti je bilo pred dobrim polstoletjem 20.000 židov, danes jih je tam čez 160.000. Vsa trgovina, obrt, vse banke so za židovskih rokav. Izmed velikih budimpeštanskih mlinov, ki so nam pred vojsko dobavljali ogrsko moko, je samo eden krščanski. Naj-več židovske zalege pa je med Slovaki. Koliko je pohlevno slovaško ljudstvo pre-stalo pred židovskimi krvosesi! Vsak leto so se izseljevale cele trume obubožanih Slovakov iz rojstnega kraja v tujino, po-sebno v Ameriko.

r Bojevitá mala kneginja. V london-skih plemiških palačah se pripoveduje na-slednji zanimiv dogodek: Sin princa Jor-skega in bodočega naslednika angleškega prestola, sedemletni princ Eduard se je igral na vrtu, ki mu pravijo Stoford-Haus, z desetletno kneginjo Souterlandsko. Prinčeva odgojiteljica gđa Horika in knje-ginja Souterlandska sta sedeli nekoliko v stran. Malemu princu se je zahotelo igrati z malo tovarišico transvaalsko afriško voj-sko. Razume se samo ob sebi, da je princ hotel biti angleški vojskovodja lord Ro-berts, njegova mala tovarišica je pa ime-la biti predsednik Krüger. Ali mala gos-podična ni hotela prevzeti naloge angleškega sovražnika in to je mladega princa tako razjezilo, da se je vrgel na deklico in jo začel bit. Ah ker je bila mala gos-podična za tri leta starejša in močnejša kakor on, je brez dolgega pomisleka le-po pograbila milega prihodnjega angleškega kralja okoli pasa in ga je vrgla v — rib-nik, na čigar bregu sta se igrala. Na vpit-je malo prej še tako bojevitega princa je pritekla odgojiteljica in kneginja Souter-landska ter ste potegnili nesrečnega, do-kože premočnega vojskovodja iz vode ter sta hiteli zn jim v toplo postelj, da bi se ne prehladil.

r Ženski občinski zastop. Mesto Lin-cola v državi New Jersey je imelo pol leta ženski občinski zastop t. j. iz samih žensk. Župana je zastopala žena in tudi mestni uradniki so imeli za uradnice sam-o ženske. To je bilo edino mesto na ce-lem svetu, v katerem so vladale ženske. Ali ženska slava je kmalu ugasnila. Žen-ski občinski zastop je končal z velikim primanjkljajem v občinski blagajnici in da-nes ima rečeno mesto zopet moški občin-ski zastop.

r Najstarejše znano drevo, kolikor se more njegova starost dognati, stoji v bo-stonski okolici. To je hrast, čigar starost je cenil prof Eaton na 2000 let in pod ka-terim so po pravljici počivali francoski prostovoljci, ki so se pod Lafayetteom voj-skovali za ameriško nedvisnost. Naposled so hrastovega očaka posekali in člani kluba Quinipiniak so si dali iz njegovega lesa napraviti stole. Najstarejši hrast v Evropi ima 410 let in stoji blizu Ascheffenburga. Sploh najstarejše drevo ali pravzaprav šipek, ki menijo, da ga je usadil sam Karel Veliki, ko je sprejel poslanika Harun al Rašida, se nahaja pri Hildesheimu ter po-kriva s svojim vejevjem 11 štirinajških me-trov zemlje. Še dandanes je vsako pomlad ves v cvetju. V l. 818 je dal pod njim Kar-lov sin sezidati kapelico. Najstarejša jelka na Nemškem stoji na Saksonskem blizu Grünthala, čije deblo meri 2 m 10 cm v premeru. Najtarejša lipa pri Schwarzen-burgu meri 7 m in pol v premeru. Na Ni-zozemskem stoji pri Keuru lipa, ki meri v krogu 6 m. O njej se pripoveduje, da jo je vsadila rimska posadka mesta Atnatica. V letu 1868 jo je zalotil vihar in ji polomil vej za 6 voz. A vkljub temu se ni poru-šila in iz debela mladovje še poganja. Obi-čajno se prisoja drevesom ta-le starost: bor 500 do 700 let, jelka 425, macesen 275, bukev 245, trepetlika 210, breza 200, je-sen 170, jelša, 145, brest 130 let. Najbolj rahel les imajo sadna drevesa, a vendar stoji v ameriškem Boothbayju 112 let sta-ra jablana, ki pa še vedno rodi. Olbrim Washingtonia se ceni na 3000 let, a blizu Pavije stoji cipresa iz dobe Julija Cezarja. Še v minulem stoletju je stala na Wirtem-berškem lipa, ki je bila čez 1000 let stara.

r Turško časopisje je jako zaostalo v primeri s časopisjem ostalih evropskih kul-turnih dežel. Prvi turški časnik je začel iz-hajati še-le v l. 1833. in se je imenoval »Tekvin el Wakai«, kar znači toliko, ka-kor deske dogodkov. Nekaj let pozneje je začelo izhajati glasilo turške vlade; pisano je bilo v francoščini in se je imenovalo »Journal de Constantinople«. Zato pa je izhajal v Kahiru na ukaz tamošnjega kra-ljevega namestnika arabski tednik »Wa-kai misrije« (Egiptovski dogodki) že leta 1828. Prvi arabski listi v turški državi so začeli še preje izhajati. Tiskal jih je red Mehitaristov v Carigradu že l. 1812., a se niso dolgo držali, ker se Armenci niso prav zavedali, kakšnega pomena je časni-karstvo. Kljub temu so Mehitaristje poiz-

kus še ponovili in tiskali do l. 1852, še 20 listov v svoji dunajski tiskarni, a niti eden izmed njih ni izhajal dolgo.

Naši vojni ujetniki v Tomsku, Sibirija.

»Slovenski Rdeči križ« v Ljubljani je prejel iz Tomska imenik ujetnikov, ki se nahajajo v L. jugoslovanskem polku v Tom-sku in onih, ki se nahajajo v taborišču v Tomsku.

Pri L. jugoslovanskem polku v Tomsku se nahajajo:

Bremec Ciril, 1895, Tolmin.
Puš Josip, 1892, št. Vid, Litija.
Ovsenek Franc, 1885, Tržič.
Pušar Jakob, Kranj.
Hladnik Matija, 1888, Vipava, Križna gora.
Colja Alojzij, 1894, Gorica.
Njemec Josip, 1893, Gorica.
Omahne Franc, 1884, Zagorje.
Ferian Anton, 1888, Moste, Radov.
Šribar Alojzij, 1893, M. Mraševo, Krško.
Mencin Martin, 1889, Škocjan.
Kračaj Anton, 1891, St. Peter, Sv. Gorica.
Koprivnik Ivan, 1892, V. Vas, Krško.
Lukašič Avgust, 1885, M. Nedelja, Ljutomer.
Kozlevčev Franc, 1886, Dol, Ljubljana.
Artač Tine, 1890, Brezovica, Ljubljana.
Modic Ivan, 1892, Kočevje.
Mohanjia Anton, 1888, Stranje, Postojna.
Dekleva Franc, 1880, Kastelnovo.
Erat Josip, 1893, Marija Zili, Beljak.
Ferlic Božo, 1891, Pola.
Suligoj Ivan, 1874, Lohovec, Gorica.
Košanc Vinko, 1896, Trst.
Tratnik Kazimir, 1894, Ljubljana.
Mirtek Jernej, 1894, Novo mesto.
Škole Josip, Tolmin.
Melhorčič Karl, 1887, Postojna.
Krajc Ivan, 1893, Lož, Logatec.
Anderlič Anton, 1890, Sv. Hema pri Jelšah.
Jesenko Rado, 1883, Poljane.
Stojin Franc, 1892, Dubava, Krško.
Sepeč, 1895, Kapele, Brežice.
Just Fridrih, 1887, Borovlje, Celovec.
Vidrih Franc, 1886, Podraga, Postojna.
Zavnik Anton, 1891, Ljubljana.
Godec Ivan, 1886, Grize.
Melik Anton, 1892, Ljubljana.
Abram Josip, 1894, Stanič, Sežana.
Šušter Ivan, 1883, Ljubljana.
Valenčič Franc, 1889, Postojna.
Poklukar Franc, 1885, Štepanja vas, Ljubljana.
Zorec Franc, 1892, Štepanja vas, Ljubljana.
Škoda Josip, 1886, Novo mesto.
Žuželj Josip, 1895, Celje.
Ramuš Lovrenc, 1880, Poljane, Kranj.
Osvačič Franc, 1894, Maribor, Sela.
Pekle Gašper, 1889, Vič, Ljubljana.
Saksida Franc, 1894, Renče, Gorica.
Prinčič Josip, 1886, Gorica.
Hadulin Valentin, 1881, Tolmin.
Kikel Rihard, 1890, Tolmin.
Kostanjšek Karl, 1894, Brežice.
Šancin Ivan, 1889, Plavje, Podmille, Istra.
Smid Ivan, 1893, Kranj.
Ličan Aleksander, 1872, Il. Bistrica.
Ovniček Josip, 1891, Novo mesto.
Kmetec Alojzij, 1894, Ptui.
Miklačić Miha, 1894, Oselca, Štajersko.
Seško Franc, 1892, Imklošter, Celje.
Voh Ivan, št. Tožovo, Breže, Koroško.
Čebular Alojzij, 1898, Škoflje, Ptui.
Ilešič Franc, 1886, Vitumach, Ptui.
Pajnter Jakob, 1892, Stržice, Primorsko.
Kirn Ivan, 1889, Zagorje, Postojna.
Globočnik, 1894, Tržič, Kranjsko.
Mihajl Slavko, 1894, Brod na K., Delnice, Hrvaško.
Obiljubeč Ciril, 1888, Gorica.
Rožman Jakob, 1896, Fužine, Radovljica.
Legan Ivan, 1897, Gradec, Novo mesto.
Iršič Anton, 1882, Ljubljana.
Rogelj Josip, 1885, Pristava, Kamnik.
Pavlin Ivan, 1878, Dobro polje, Kočevje.
Grav Franc, 1894, Selo, Krško.
Mikula Ivan, 1888, Sv. Jakob, Beljak.
Gruđen Ivan, 1890, Vitovlje, Gorica.
Pelič Sebastjan, Dobriče.
Fabjan Ivan, 1884, Richenberg, Gorica.
Hafner Josip, 1891, Škofja Loka.
Majer Franc, 1886, Ljubljana.
Žakel Franc, 1894, Vrhnika.
Tkalčič Ivan, 1891, M. Brjdu, Vol.
Lindič Ivan, 1893, Krško.
Cizelj Ivan, 1889, Artiče, Brežice.
Plestničar Ivan, 1893, Solkan.
Savič Miha, 1895, Šmarje.
Ortar Andrej, 1886, Tolmin.
Iršič Josip, 1896, Maribor.
Dobovšek Franc, 1889, Brda, Kranj.
Pečnik Mihajlo, 1894, Kinberg, Volfsberg, Koroško.
Sever Ivan, 1887, Dekani, Koper.
Pušenjak Ferdinand, 1889, Steinberg, Lju-tomer, Štajersko.
Borštnik Jakob, 1886, V. rhnika.
Satler Martin, 1896, Celje.
Curel Anton, 1894, Potok, Kočevje.
Petrič Ljubo, 1893, Stojnice, Novo mesto.
Kralj Ivan, 1890, Logatec.
Merc Franc, 1894, Lokve, Sežana.
Tavčar Matija, 1894, Celje.

(Dalje prihodnj.)

Orlovski tabor v Dobrlivasi na Ko-roškem se vrši v nedeljo, dne 14. sept. 1919. Glede udeležbe je predsedstvo O. Z. določilo sledeče: 10 K prispevka vplačajo Orli-telovadci (vse vaje) v kroju in v na-rodni obleki in Orlice-telovadkinje, 20 K prispevka vplačajo Orli v kroju; v teh pri-spevkih so vračunjeni stroški za vožnjo in prehrano. Vsi drugi, ki bi se hoteli udele-žiti tega izleta, plačajo polovične vozne cene in 10 K v Zvezno blagajno. Odsekom so se razposlale tozadevne okrožnice. Prijave se sprejemajo do 6. septembra. Bratje naj se hitro odločijo in javijo O. Z. Iz Ljubljane odhajamo v soboto, dne 13. septembra 1919 ob pol 11. uri zvečer, vra-

čamo se v ponedeljek jutraj. Poagitirajte, da se še drugi člani in članice naših dru-štev pridružijo našim Orlom in Orlicam. 14. september orlovski tabor v katoliško-narodnozavednem Korotanu.

Orlovski tabor v Dobrlivasi. V neka-terih okrožnicah, ki jih je razposlala Or-lovska Zveza včeraj, je bila pomota, da se vrnemo iz Dobrlivasi v ponedeljek 15. septembra 1919 ob 6 uri zvečer, namesto ob 6. uri jutraj. Pravilno se torej tisti sta-vek glasi tako, kakor smo ga tudi priobčili včeraj v »Slovenec«: Iz Ljubljane odhaja-mo v soboto 13. ob 11. uri zvečer, vrača-mo se v ponedeljek ob 6. uri jutraj. To, da ne bo kakega nesporazumljenja.

Orlice, ki se udeležijo vaditeljskega te-čaja od 1.—7. septembra, se zbirajo v po-nedeljek v Ljudskem domu. Ob 8. uri je sv. maša v Alojzijevešču. One sestre, ki pridete že v nedeljo, prenočite v Lich-tenurnem zavodu na Poljanski cesti (nad mostom sv. Petra), kjer dobite tudi večerjo. Javite se tjakaj takoj kot udele-ženke tečaja. — Zveza Orlic.

Seja predsedstva Z. O. se vrši v torek 2. septembra ob 8. uri zvečer. Dnevni red: 1. Poročila okrožnih poročevalcev okrožij: Stari trg, Škofja loka, Kranj, Kam-nik, Trebnje, Štajersko; 2. Izredni občni zbor: določitev kandidatov, razdelitev re-feratov. — Udeležba vseh članov pred-sedstva nujno potrebna. — Predsedstvo.

Bratje Orli ljubljanskega okrožja! V ponedeljek dne 1. septembra ob pol 8. uri zvečer se vrši v veliki dvorani hotela Union pozdravni večer v čast udeležem-kam vaditeljskega tečaja »Zveze Orlic«.

Udeležite se ga polnoštevilno v krojih! Izredni občni zbor Orlovske Zveze se vrši ob priliki orlovskega tabora v Do-brlivasi na Koroškem v nedeljo, 14. sept. 1919 ob 4. uri popoldne (takoj po javni telovadbi). Dnevni red: 1. Volitev pred-sednika in štirih članov predsedstva; 2. načrt za delo po orlovskih odsekih v zim-ski sezoni; 3. telovadni tečaji; 4. slovan-ski orlovski tabor l. 1920. v Mariboru. — Odseki naj o tem razmišljajo in pošljejo svoje predloge do 10. septembra. Vsak odsek ima dolžnost, da pošlje na občni zbor vsaj po enega zastopnika, ki ima tudi glasovalno pravico. Zastopniki naj prine-sejo s seboj pooblastila, potrjena od pred-sednika in načelnika. — Predsedstvo O. Z.

Prenočišča za udeležnike orlovskega tabora v Trbovljah v soboto in v nedeljo se bodo preskrbela za vse one, ki to O. Z. do petka javijo. Ne opustite naznanila, red in točnost nad vse.

Orel v Vojniku. Orlovski izlet v Voj-nik dne 24. avgusta je izpadel izborni. Ob 15. uri je pozdravil Orle in Orlice iz Celja, Doberne, št. Jurija, Končic, Petrovč, Te-harij in Žalca v jedrnatih besedah kot žup-nik in gerentov namestnik proč. g. Jože Potovšek, kateremu je odgovoril br. Pišek. Na slavnostnem prostoru je v navdušenih besedah ne meneč se za rjovenje rečkar-jev pozdravil navzoče g. dr. Jeraj in dal besedo članu predsedstva Orlovske Zveze br. Jožetu Stabej. Ta je v kratkih, kre-pkih besedah navdušil naše fante in jih s slovesno obljubo uvrstil med orlovске čla-ne. Imponiral nam je nastop Orlov in Or-lic, kakor tudi naraščaja na telovadišču. Tisočglaava množica je s pohvalnim plo-skanjem sledila discipliniranemu proizva-ianju prostih vaj, kakor tudi vaj na orodju. Bilo je veselo, kar nam spričuje dejstvo, da se fante, polni ognja, še sedaj prigla-šajo za člane. Nazdar!

Mladeniški tabor na Brinjevi gori pri Konjicah se bo vršil 14. septembra t. l. Ob 10. uri popoldne bo v cerkvi pridiga in sv. maša, potem pa na prostem javno zboro-vanje, kjer nastopijo kot govorniki tudi fantje sami. Za govornika je naprošen tudi član predsedstva O. Z. br. Jože Stabej, ki bo govoril o mladeniški organizaciji in o Orlu. Na taboru, ki se vrši za ves konjski okraj, bo popeval združeni fantovski pev-ski zbor. Dravinjska dolina je pričela vsta-jati, dejanja bodo sledila!

Slovenci! Prispevajte za sklad „Narodnega sveta“ za Koroško!

Prosveta.

»SRBSKA DRAMA.«

»Da takrat, ko napoti dan zmage, zmagoviti zavezniki ne pozabijo, kaj je pretrpela Srbija, herojska in mučeniška...«

Pod tem naslovom in s tem geslom je izšlo l. 1917. v Solunu v srbskem prevodu častnika Nikole P. Petroviča delo franco-skega vojnega dopisnika Ferija Pizanijsa.

* Knjiga se dobi v Jugoslovanski knjižarni.

Delo slika umik Srbov iz domovine pred prodirajočimi Avstrijci, Nemci in Bolgari, pot čez albanske gore in konča s prihodom srbske vlade in armade na Krf; dogodki obsegajo dobo od oktobra 1915 do marca 1916.

Pisatelj opisuje lastne doživljaje, last-na opazovanja; nekaj pripoveduje tudi na podlagi poročil drugih, tako n. pr. o poti čez Albanijo. Danes, ko so ti dogodki že skoro 4 leta za nami in so nam mnoge po-sameznosti že ušle iz spomina, bi knjiga semtertja skoro potrebovala komentarja. Delo bo tvorilo važen vir za križev pot srbskega naroda, napadenega od treh strani in zapuščenega od nemočnih zavez-nikov.

Dogodki, ki jih opisuje knjiga, zaslu-žijo pač ime tragedije, tragedije naroda, ki je pod pritiskom številne in tehnične premoči sovražnika poginil v ogromnem številu, ne da bi bil s tem mogel prepre-čiti ali vsaj zadržati začasen propad do-movine.

Danes pravimo: »Začasen propad«. Toda kako je bilo Srbom med to dramo pri srcu, razvidimo iz besed srbskega čast-nika, izrečenih ob priliki, ko je odhajal iz Bitolja vojni minister z zadnjim vlakom v Solun: »Bilo bi ipak bolje da smo kapitu-lirali pred Avstrijancima.« (Str. 63.)

Kaj premore največja hrabrost proti tehnični premoči, nam nazorno slika n. pr. 6. poglavje: »Boj proti nevidnim Nemcem«. Nemška artiljerija je streljala iz razdalje 15 km, dočim so nesli srbski topovi samo 6 km daleč. (Str. 36.) Zato niso oddali Srbi niti enega strela v boj, ko je bilo na sek-torju, kjer je bil naš vojni dopisnik, 200 mrtvih in 600 ranjenih. Čemu neki? Nem-cev s strelji itak niso mogli niti doseči.

Nemška premoč je bila v vsakem ozi-ru velika. »Proti eni naši diviziji imajo Nemci 80.000 ljudi, a niti enega bajoneta ne moreš videti. — Sicer pa — ali ima ta sovražnik sploh bajonete? Ali ima puške? Človek je upravičen, da o tem dvomi, ker se pomikajo naprej samo s pomočjo topov. Danes je 9. oktober. 24. septembra so jurišali macedonski bataljoni — eden proti dvema — po belgrajskih ulicah. Tedaj so Srbi prvokrat videli Nemce. Ali bo to tudi poslednjikrat? Moglo bi se tudi to verjeti, ker — glej — že 15 dni se ne pokaže noben sovražni vojak. Ali vendar, ta sovraž-nik nastopa; on je tu. To je boj proti ne-vidnemu sovražniku!« (Str. 33 in 34.)

Katastrofo, ki je zadela Srbijo, so vi-deli vodilni možje naprej. Dne 9. septem-bra 1915 je mobilizirala Bolgarska. Srbi so dobro vedeli, da proti njim. Toda ententa je trdila svojeglavno, da Bolgari mobilizi-rajajo proti — Turkom! Pašičev tajnik je takole pripovedoval pisatelju:

»9. septembra razglasi Bolgarska mo-bilizacijo in 10. jutraj telegrafira vrhovna komanda (srbska) vladi v Niš: »Pred Piro-tom imam 3 divizije. Garantiram za uspeh, če se nam dovoli pohod na Sofijo, preden koncentrira sovražnik svoje čete. Zakli-njam Vas, da nam dovolite, da napademo.« G. Pašić je istega dne obvestil o tem Lon-don, Pariz, Petrograd. On reče zavezni-kom: »Edino sredstvo, s čigar pomočjo bi mogla Srbija pričakati ošono pomoč, je v tem, da pričnemo takoj ofenzivo proti voj-ski carja Ferdinanda. Zaklinjam Vas, da dovolite, da napademo.« Iz Londona, Pari-za, Petrograda odgovarjajo diplomati: »Niti ganiti se ne smete! Bolgari mobilizirajo za nas! Zagrozite s smrtno kaznijo vsakemu, ki bi skušal prestopiti bolgarsko mejo!« G. Pašić je jokal, a sporočil vrhovnemu poveljstvu: »Vsak srbski vojak, ki napade Bolgare, bo ustreljen!« 25. septembra uda-ri vojska carja Ferdinanda, ko je izvršila mobilizacijo v miru, — na nas! To je bilo v zvezi z zavzetjem Belgrada po Macken-senu. Kako je bilo pozneje — veste sami.« (Str. 47 in 48.)

Na račun entente, oziroma njenih sle-pih diplomatov, ki niso videli, kaj se pri-pravljala proti Srbiji, pade precej ostrih be-sed; istotako na račun nezadostnega pod-piranja srbske armade od strani zavezni-kov v Solunu.

Srbska vojska je pa neprestano z gan-ljivo vero pričakovala rešitve od zavezni-kov. Srbom se ni zdelo mogoče, da bodo popolnoma pregaženi. Obupana srca so pričela verovati v pomoč čudežna potom. Stražnikom pred Pirotom se je prikazal kraljevič Marko na svojem konju šarcu, mahajoč s svetlim mečem... Vest o tem dogodku se je širila povsod od ust do ust.

A pomoči ni bilo od nikoder. Srbi so morali zapustiti tudi Bitolj. Dopisnik je bil navzoč, ko se je odpeljal srbski vojni mi-nister s poslednjim vlakom, ki je odhajal iz Bitolja, v Solun k Sarailu. »Vlak odhaja: žena v črni obleki stoji ob vratih vagona, stoka in joče. Izgubila je v vojni svojega očeta, svojega moža, tri brate, sina, ki je imel komaj 15 let, a sedaj — glej — izgubi tudi domovino.« (Str. 65.)

Posebno spretno so pisana zadnja tri poglavja: »Pekel na čarobnem otoku« (= Krfu), »Srbija v izgnanstvu« in »Med onimi, ki ne pojejo več«. Kakor rečeno, pozna pisatelj pot čez Albanijo samo po pripovedovanju drugih; zato jo obdela le na kratko. Cel narod je potoval preko Al-

banije: 400.000 ljudi, med njimi 300.000 vojakov; ostalo so bili otroci, ženske in starčki. Cel ta izprevid ni bil drugega nego zadnja pot obsojenca. Ena misel jih je držala po koncu: prišli bodo do morja. »Kadar sta utrujenost in glad že preveč stiskala utrujena telesa, so klicali oni, v katerih človeški glas še ni zamrl: 'Morje! Morje!' Morje — to je rešitev. Tam na oni strani planin, bodo našli obalo, obalo Jadrana, valove po katerih jim nosi kruha angleško, francosko, italijansko brodovje. Morje! Morje! Tudi oni, ki so izčrpani popadali, so se dvignili nanovo in ohrabrilili...

Nekega dne so se oni, ki so bili spređaj, obrnili nazaj. Mahali so z rokami, se poljubljali in klicali. Človek bi mislil, da so od bede znoreli. Oni, ki so bili za njimi, so pohiteli in kmalu je bila stvar jasna! To je bilo morje! Svečeniki so popadali na kolena, za njimi vsi ostali. Nekateri so stopili v vodo in se prekrizali. To je bilo morje, zaželjeno morje! (Prav slično, deloma z istimi besedami opisuje Ksenofont prihod Grkov do morja v Trapezuntu.)

Poleg srbske vojske je korakalo čez Albanijo tudi 30.000 novincev od 15 do 17 let; tudi še mlajši so bili med njimi. Srbi so jih vzeli s seboj, češ, Srbija ima vojno že četrto leto; morebiti bo trajala vojna še nadaljna štiri leta. Od teh 30.000 jih je prišlo do morja samo 15.000. »Vsako mesto, kjer so poskusili prenočiti, je bilo znamenovano s trupli onih, ki so se sinoči vlegli poslednjikrat.« Ko pridejo do morja, ni bilo nikjer nobene ladje. Nemški podmorniki so onemogočili izkrcaje. Ko je slednjič ladja došla, je bilo teh novincev samo še 10.000. Med vožnjo na Krf jih je umrlo 1000. Na Krfu je bil prvotno za vseh teh 9000 kostenjakov na razpolago samo en zdravnik. Manjkalo je mleka, mehke postelje, postrežbe. Vse to je pozneje došlo, a bilo je prepozno. »Smrt je že napravila svojo izbiro. Prehudo in pretirano trpljenje je strlo truplo. Dá se jim postelja — oni tu umirajo. Dá se jim hrana in — oni umirajo. Prenesejo jih na solnce — njih premrli udi venejo. Prej jih je zeblo, a sedaj, ko jih prenesejo na solčni soj — umirajo. Umirajo sredi polja z rožami.« In pokopljejo jih v morje, nje, celinski narod, ki se je bojeval za to, da pride do morja.

V hotelu »Lepa Venecija« je bila nastanjena srbska vlada. Nad posameznimi sobami so bili napisani: »Predsednik ministrstva«, »Finančno ministrstvo«, »Zunanje ministrstvo« itd. Okrog velike mize so obedovali vsi ministri s svojimi načelniki v ministrstvu vred. »Tu je bil minister prosvete brez šol, minister za poljedelstvo brez zemlje, upravitelj carine brez mej. Tu je bil inšpektor železnic, ki reče: 'Gospod, na tem otoku, kjer ni železnic, dela moje osebe pota.'«

Med Srbi, ki so prišli semkaj, je našel pisatelj tudi svojega prijatelja artiljerijskega častnika. Njegovo moštvo se je baš oblačilo v novo dobljeno obleko. »Takrat, ko dobi poslednji topničar obutev, perilo, obleko, tedaj se bom pobrigal že zase. Prej ne. V teh dneh so vredni vojski prav toliko kakor njihovi častniki.« Pripovedoval je, kako so potovali iz Srbije čez Albanijo na Krf in kako je ohranil vojake pri dobri volji, da so prenesli grozni umik, samo s tem, da jim je neprestano — lagal. Ko so morali zapustiti svoje postojanke in iti vedno nazaj in nazaj, jim je lagal, da je to le taktičen umik in da bodo počakali sovražnika na drugem mestu. Ko so morali uničiti topove, ki jih niso mogli vzeti s seboj čez gore, one topove, na katere so bili tako ponosni, je ves polk jokal. Mnogi so prišli na Krf samo — umreti. Ostale je čakal povratek na fronto. Svojega častnika so ljubili kakor otroci očeta; kar pustili mu niso, da bi se bil oddaljil kam od njih, ker so se bali, da se ne vrne več k njim. »Gospod,« je pripomnil dalje častnik ob misli, da bodo morali ti vojski zopet na fronto, »včasih, zvečer, me obide strah, da njihova duša, zlomljena vsled trpljenja, vsled muk, ne pojde več v boj. Pomislite samo, že štiri mesece niso zapeli!« Pisatelj sam je že veroval, da je duša teh vo-

jakov res zlomljena — tedaj pa se začuje iz šotora — pesem, pesem o krvavi noči:

»Da li će jednom proć
ta crna, krvava noć...«

Minula je noć... Sedaj, ko je dan, ne pozabimo onih, ki je niso preživel!

L. D.

pr Glasbena Matica. Vec po društvu izdanih muzikalij je razprodanih. Tekom vojske se iz znanih vzrokov niso mogle ponatisniti. Prihajajo sedaj prošnje in naročila za te muzikalije iz Slovenije, Hrvaške in Srbije. Društvo pa ne more bratom Srbom in Hrvatom ustreči, dokler tiskarne novih ponatisov zaželenih muzikalij izvršiti ne morejo. Zato se obrača Glasbena Matica na svoje člane s nujno prošnjo, da bi oni člani, ki v sledečem označene muzikalije pogrešati morejo, iste proti primerni odkupnini oddali v pisarno Glasbene Matice. Želijo se posebno sledeče muzikalije: 33 moških in mešanih zborov, 21 moških in mešanih zborov, 14 moških in mešanih zborov — vse tri zvezke je uredil Matej Hubad; Bajukove Slovenske narodne pesmi; Devove Koroške narodne pesmi; Šest pesmi zložil Anton Lajovic; Slovenske narodne pesmi priredil Matej Hubad; in Pesmarica Glasbene Matice. Vse te skladbe bo Matica na novo izdala takoj, ko bodo tiskarne delovati mogle.

pr Jugoslavenski program. Spomenice jugoslovanskega odbora u Londonu o jugoslavenskem pitanju predane francuskoj, i britanskoj vladi g. 1915 i g. 1916. To 52 strani obsegaajočo brošuro je izdal odbor Narodnega veća za okupirane kraje v Zagrebu in stane 2 K 50 vin. Tiskala jo je Dionička tiskarna. V ti knjižici so zbrane tri spomenice, ki jih je odbor jugoslovanske emigracije z dr. Trumbićem na elu dal l. 1915 vladam sporazuma. Spomenice so važne kot dokument.

pr Zrinski Frankopan. Prejeli smo spominski spis ob priliki prenosa zemskih ostankov naših narodnih velikarov Zrinskega in Frankopana iz Dunajskega Novega mesta v Zagreb. Album prinaša 30 najlepših slik od slavnostnega sprejoda v Zagrebu in bo lep spomin na ta lep dan praslave velikih mučnikov. Oprema albuma je res lepa, moderna in dela čast izdajatelju. Cena albumu je 25 K. Naroča se pri grafičnem umetniškem zavodu Jugoslavija v Zagrebu, Gundulićeva ulica 1.

pr Stanko Tomašić: Pesme. — Zagreb 1919. Vlastita naklada. Nadbiskupska tiskarna. Cena 2.60 K.

Stanko Tomašić — vrl in močan pesnik »Luči« — je prišel kot Don Kerton med nas, a vojna, 14 mesečna ječa je Vičentija Mikša — ime nekog brata robijaša — utrudila, »jer teško i bolno je bilo«.

Mala je ta zbirka. 32 strani. Malo je vseh njegovih pesmi. A one, katere so, imajo pečat pesnikove individualne energije. Tihe so, mračne, polne noči in tišine. V onih, ki opevajo »junaka, koji će slomiti lanaca trista« (Robijaševa pesma, str. 31.) je močan in izraza pol.

»Tiho, kao što se rodiše u jednoj zamisljenoj duši, hoće ove pesme da neopazeno uđu u život i dejstvuju... ove pesme sumornih razpoloženja i oduhovljenih pejsaža volu sumrak i zabitne kuteve... daleko su od svakoga dociranja i reševanja. Nediktirane kakim filozofskim smerom, po sebi su one, kao svaka umetnost, jedna filozofija, koja nema za sobom nikakvih spekulacija, nego samo doživljaje. Izazvane jedna drugom, u celini one čine jednu drhtavu bolnu liniju, koja svršava izvesnim smirenjem. »Nasmejane duše, patnjom očiscene, Božjim dahom dišu,« to je za sad poslednja kesnikova konstatacija. — Tako nekako pravi v uvodu I. Jakovljević o njegovi mali zbirki, ki je vredna, da sežemo po nji. Naročije se pri Upravi »Luči«, Zagreb, Kaptol 27, I.

pr Veliki Strossmayer o Jugoslaviji. Vsa tri ujedinjena plemena, Slovenci, Hrvati in Srbi, vse politične stranke v državi, slave velikega Strossmayerja kot naj-

idealnejšega Jugoslavana, ki je vse svoje življenje in imetje žrtvoval svojemu narodu. Da pa svet vidi, kako je Strossmayer mislil o Jugoslaviji in o našem narodnem ujedinjenju, naj v naslednjem navedemo odstavek iz ustanovnega pisma, s katerim je Strossmayer osnoval jugoslovansko akademijo znanosti in umetnosti v Zagrebu. Bilo je to leta 1860., t. j. sedem let pred prejšnjo avstrijsko-ogrsko ustavo, ob zori našega jugoslovanskega ustavnega življenja. Kdor se zamisli v duhu v tisti čas, v tiste dneve, se bo čudil, da je Strossmayer kot mlad škof našel v sebi toliko moči in odločnosti, da je zapisal te besede. Še bolj se pa bo čudil, da je naš Strossmayer tako daleč in tako prav videl v jugoslovansko bodočnost. Vzvišene cilje pokaže svojemu narodu Strossmayer v ustanovnem pismu takole: »Zgodovina nas uči, da književnost ne more cveteti v malem narodu, pa tudi ne v še tako mnogobrojnem narodu, ki je razdrobljen na več narečij, ako se ta na zlijeje v en književni jezik. To so uvideli vsi znamenitejši narodi starega in novega sveta, zato so stopili raznolične življe svojega jezika in čustvovanja v en enoten ustroj ter so si stvorili eno samo narodno književnost, ki jih je povzdignila do visoke stopnje narodne prosvete in naobrazbe. Kako visoko so se povzpeli razni narodi romanskega in germanskega plemena? Znano je, da so ta stremeljenja posebno med Hrvati in Srbi rodila že lepe sadove in da oni lahko pokažejo dela, ki bi tudi ostalim evropskim književnostim služila na čast. Toda razboritejši sinovi jugoslovanskega naroda, katerim je bilo do tega, da svoj narod povedejo na ono mesto, ki jim gre po odločbi božje previdnosti, vsaki dan jasneje uvidevajo, da tako razcepljeni v hrvatsko in srbsko vejo, ki jih ločijo samo pismenke, dalje v slovensko in bolgarsko, trošijo zastoj svoje lepote. Vsled tega se je porodila v njih malone splošna težnja in želja, da se v kolov hrvatske in srbske književnosti najprej pritegnejo bratje Slovenci, katerim bi se s tem narodno življenje in napredek zagotovil in zavaroval, a nam Hrvatom in Srbom pa bi se pridobila lepa kita sodelavcev, sotrudnikov. Temu kolu bi se mogli približati tudi delavni Bolgari. Ta narod močan do pet milijonov, že iz tega razloga zasluži vso našo pozornost, ker je nekdanj ravno na književnem polju prednjačil ne samo južnim, nego tudi severnim Slovanom, pa v novejšem času tudi kaže, da v njem ni ugasnil duh sv. Cirila in Metoda, sv. Klimenta, Ivana Eksarha in velikega cara Simeona. Glejte na ta način se povsod na slovenskem jugu kaže vroča želja, da mu bodi samo ena knjižal. Samo do sedaj še ni kakega sredotočja: Tako sredotočje bi imelo biti učeno društvo, v katerem bi se imeli stekati in zediniti vsi boljši umi: hrvatski, srbski, slovenski in bolgarski. Mesto Zagreb si je za preporod naše knjige pridobil tolikih zaslug, da zasluži biti stolica tega jugoslovanskega učnega društva.« Naj bi se te besede tega Jugoslavana nikdar in nikjer ne pozabile, zlasti ne v našem političnem in književnem življenju!

pr Naše Omladina. Časopis pro sdrutek československou venkovskou omladinu. Izšla je štev. 8. z različno vsebino. Uvodoma je pesem »U pomnisku padlych vojenu«, zložena za omladinsko slavnost na posv. Hostýnu 14. sept. t. l., kjer se bo svečano odkril spomenik padlim vojakom-omladincem in kamor je povabljen tudi naša Orlovská Zveza. Dr. K. M. J. Žurek pa je napisal o bivanju odposlanstva Orlovské Zveze med Čehoslovaki 3.—17. jul. t. l. poučen članek »Krásné vspomínky«, kjer priobčuje tudi zahvalo odposlanstvu Čehoslovakom v slovenskem jeziku. Med ostalim je zanimiva pesem »Za mladým Orlem«, primerna za pohod.

Gospodarske novice.

g Krekova »Kuharsko-gospodinska šola« pri uršulinkah v Ljubljani se prične zopet v oktobru. Pouk traja 10 mesecev.

Vsako leto se je doslej oglašalo toliko število gojenk, da prostor daleko ni zadoščal povpraševanju in vsem potrebam. Zlasti pa se kaže letos po vojski veliko zanimanje deklet po deželi za to šolo. Veselo znamenje je, da se hočejo izobraziti v dobri kuhi in lepo urejenem gospodinjstvu mladenke vseh stanov. Velike važnosti je ta šola zlasti za srednje kmetske hiše, ki nujno potrebujejo izobražene kmetske gospodinjke. Zakaj naši kmetski gospodarji vedno bolj zahtevajo dobrih izšolanih gospodinj. Dobro urejeno gospodinjstvo je temelj narodnega gospodarstva. To uvidevajo narodni gospodarji tem bolj, čimbolj sami napredujejo v svojem gospodarstvu. Naša zahteva bodi: V vsako kmetško hišo za kmetskega izobraženega gospodarja izobraženo kmetško gospodinjko! Prav tako pa tudi za vsakega delavca in malega uradnika!

Tem potrebam hoče odpomoči kuharsko-gospodinska Krekova šola pri uršulinkah v Ljubljani. Učenke, ki se hočejo prigrisati v to šolo, naj se čimprej zglašajo, ker je število gojenk omejeno in le še nekaj mest prostih. Vsa pojasnila daje vodstvo šole pri uršulinkah v Ljubljani.

g Kmetiška šola na Grmu prične v mesecem novembrom novo šolsko leto 1919/1920. Zimska šola traja dve zimi od novembra do konca marca. Priporočamo za sinove revnih posestnikov je oddati po ljedelskih krajev. Letna šola traja od novembra do konca oktobra in je namenjena predvsem sinovom iz vinorodnih krajev. Za sinove revnih posestnikov je oddati po 10 prostih mest za zimsko in letno šolo. Prošnje za sprejem, katerim je priložiti krstni list ali domovnico, zadnje šolsko spričevalo, zdravniško in npravnstveno spričevalo ter izjavo staršev, oz. varuha, s katero se zavežejo plačevati stroške šolanja, je vložiti zadnji čas do 1. oktobra t. l. na ravnateljstvo državne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu, kjer se dobe tudi vsa potrebna pojasnila. Prošnje so koleka proste. Prošnjam za prosta mesta je priložiti tudi oblastveno potrjeni premoženjski izkaz.

g Gospodinska šola v Šmihelu pri Novem mestu prične svoje novo šolsko leto s 15. oktobrom t. l. Šola je šestmesečna ter traja do 16. aprila 1920. V šolo se sprejemajo samo vnanje gojenke, ki stanujejo v bližnji okolici ter morajo same skrbeti za potrebno hrano. Prošnje za sprejem je vložiti zadnji čas do 1. oktobra t. l. pri vodstvu gospodinske šole v Šmihelu pri Novem mestu, kjer se dobe tudi vsa potrebna navodila. Prošnje so koleka proste.

g Kuga na gobcih in parkljih se je razširila med živino v vukovarskem okraju. Oblasti so ukrenile potrebne odredbe, da se kuga zatne. — V virovitiškem okraju razsaja med govedo vrančni prisad ter je poginilo že visoko število živine. Bolezen je prešla tudi na ljudi, ki zelo umirajo.

Poslano.*

Kočevje. Dne 17. avgusta t. l. je napadel nekdo v našem imenu v »Jugoslaviji« našega delodajalca gosp. Antona Kajfeža. Podpisani njegovi delavci izjavljamo s tem, da mi nismo nikomur dali tozadevnega naročila ter nismo s člankom v prav nobeni zvezi. Zato se ne moremo dovolj načuditi nesramnosti anonimnega dopisnika, ki se skriva pod plašč ubogega slovenskega delavca, da pod njegovo zaščito v nad vse umazanem, strupenem in neopravičenem napadu izliva svoj smrdljivi žolč osebne maščevalnosti in zavisti, ki se kot znano, ne ustavi tudi pred ovratnikom z zlatimi našitki. Pozivljamo dopisnika, ako je mož, naj se javno prizna za pisca dotičnega nas osebno zlorablajočega članka, ker bi ga sicer morali smatrati za intrigantskega strahopetca. (Sledi 81 podpisov.) Originalna izjava v pisarni dr. Rajha založena.

* Za vsebino pod tem naslovom ne prevzema uredništvo nobene odgovornosti.

Pismonoša z mesečno plačo 186 K, službena obleka, penzija, se išče takoj. Službe je 52 ur na teden. Obrtnik bi mogel poleg tega še delati invalidi imajo prednost. Ponudbe na poštini urad v Žirovnici (Gorenjsko).

Meblovana soba se tako odda višjemu uradniku. Vprašati je pod št. 5125 pri upravi.

Proda se dobro **švalni stroj** za onranjen **krojčar**. Polzve se v upravo. lista pod št. 5073.

Breja krava se proda, ki bo imela v 1 tednu telčka. Ogleda se pri IVANU KREMŽAR, St. Vid nad Ljubljano. 5123

Ročni vozček na štiri kolesa lahke kupi Gabrijel Wutti. Kurja vas 86. Jesenice.

Ku tim hišo pripravno za obrt, če mogoče s koncesijo manufakturnega blaga. Ponudbe na ravo »Slovenca« pod šifro »TRGOVKA«.

Naročanje »Slovenca«!

Prodajalica z dolgoletno prakso, išče primerne službe takoj, izven Ljubljane bodisi v me-tu ali na deželi. Naslov na upravnistvo »SLOVENCA« pod šifro »Prvovrstna moč«.

Gospa, ki namerava kupiti posestvo bi rada prebivala na dobro urejenem srednjem posestvu, da bi dobila vpogled v temeljito gospodarstvo. Kdor jo noče vzeti v oskrbo, naj dološile svoje ponudbe pod šifro »Sodelavnost« na upravo tega lista.

Kupi se vsako množino vžigalne vrvice (Zunderspagat) po najvišji ceni. Proda se istotam dobro ohranjen pisalni stroj. Ponudbe na J. Razboršek, Smartno pri Litiji.

B'ajajna »Wertheimerica« štev. 1 se proda. Ogleda naj se med 11. in 1. uro dopoldne. Kje pove upravnistvo pod št. 5127.

Podij (Ercker-Podium) lesen, v izmeri ca 3 m² se proda pod ugodnimi pogoji. Naslov pove uprava lista pod št. 5120.

Trstje (Storje) se dobi v vsaki množini Ljubljana Jernova ulica št. 11.

Učenca za kovaško obrt sprejme takoj. Hrana in stanovanje pri meni. Anton Hafner, kovaški mojster, Staraloka 84, p. Škofja Loka.

Več tisoč različnih praznih slikenic, večjo množino praznih zabojnic, je v praznih sodov in praznih vreč ter zamaškov odda trdka Josip Zidar, Ljubljana, Dunajska c. 31.

Modistika, delavka la moč, katere se sprejme v trajno delo. — Ker odpotujem prve dni septembra na Dunaj nakupovat modela, se je zglašiti takoj. Modni salon Rozi Fabčić, Rimska c. 6.

Modistinja, prvovrstna moč, se išče za damske klobuke v Zagrebu. Plača zelo dobra, nastop takoj. Vpraša se za naslov pri upravi Slovenca pod št. 5078.

Javljamo tužno vest, da je naš ljubljani, nepozabni oče, brat, stric in svak, gospod

Fran Potokar

nadučitelj v Smledniku

po dolgi in mukepolni bolezni zatnil dne 29. t. m. ob pol 8 uri jutraj svoje trudne oči.

Pogreb je danes popoldne ob pol 4. uri iz deželne bolnišnice k sv. Križu.

Smlednik, dne 30. avgusta 1919.

Felicitas Potokar, soproga.

Danica, Jelica, Mirko, Milan, Marica, Citka, otroci.

Brez posebnega obvestila.

Marija Rot naznanja v svojem in v imenu svojih otrok ter ostalih sorodnikov prežalostno vest, da je njen srčno ljubljeni soprog, oziroma oče, stari oče, stric gospod

Leopold Rot

pisarniški ravnatelj v p.

dne 30. t. m., ob pol 9 uri dopoldne nenadoma preminul. Pogreb nepoznanega pokojnika bo v nedeljo dne 31. avgusta 1919 ob pol 6 uri popoldne iz hiše žalosti, Wolfova ul. št. 1, na pokopališče k sv. Križu.

U Ljubljani, dne 30. avgusta 1919.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Sprejme učenka srednjih šol na hrano in stanovanje pri boljši rodbini. Naslov v upravnistvu „Slovenca“ pod številko 5095.

Krščanska družina sprejme na stanovanje in hrano učenke ljudske ali meščanske šole. Izve se v upravi „Slovenca“ pod 5124.

Varuhinja k otrokom, zanesljiva, izvežbana, se sprejme proti dobri hrani in visoki plači. Ponudbe nasloviti na F. Čuden, Stn. Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Krojaški pomočnik se sprejme takoj v trajno delo. Stanovanje in hrana pri mojstru. Ivan Ambrož, krojaški mojster, Glince št. 251 (pri Ljubljani).

Sprejmeta se takoj dobro izvežbana čevljarska pomočnika. Alojzij Pajk, Višnjagora 59.

Odvetnika

Dr. Matej Osenjak

in

Dr. Franjo Lipold

naznanjata, da sta otvorila v Mariboru, Marijina ulica 10

skupno odvetniško pisarno.

Telefon št. 112.

MED. UNIV.

Dr. France Toplak

ordinira za ženske bolezni, porodništvo in splošne bolezni v Mariboru, Glavni trg št. 18. (vogal Vetrinjske ulice), od 1/2 9—10, ter od 1/2 3—4.

Bukova drva

ogljje, smrekov les — — — deske in trame kupuje »Croatia«, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Mar. Terezije cesta 2.

Mehanična delavnica

prevzame vsakovrstna dela v mehanični kakor tudi v strojni in kovaški stroki. Izvršuje tudi ponikljanje in pobakranje. Popravilo cerkvenih stvari. Dela se izvršujejo v najkrajšem času. Cene solidne. Sl. občinstvu se priporoča

Zemelrok Oton, Glince št. 74.

Bukovih, hrastovih in mehkih drv

Kupi se vsako množino

Ponudbe je staviti z navedbo cene franko vagon na družbo „IMPEX“ v Ljubljani.

Zastonj

dobite moj ilustrovani prospekt o

nakitu za božično drevo

za razprodajalce. Naročite že sedaj primer-no množino.

Ed. Witte, Dunaj VI.

Linke Wienzeile 16.

Enonadstropna hiša z vrtom

se prodaja

v sredini mesta za zasebno porabo ali gostilno. Naseli se lahko takoj. Poizvedbe gostilna „RIBIC“, Dolenska cesta št. 4, Ljubljana.

Korespondent

za manufakturno veletrgovino se išče za takojšnji ali poznejši nastop. Zahteva se popolno znanje slovenskega, hrvaškega in nemškega, če možno tudi italijanskega jezika kakor tudi stenografije. Prednost imajo oni, ki so že delovali v tej stroki. Obširne ponudbe se prosijo pod »Poštni predal 35«, Ljubljana.

Proda se hiša

z občinsko pravico, zraven spada gospodarsko poslopje, vrt, gozdna parcela in njiva. V hiši je električna razsvetljava. Poslopje se nahaja na Hrušici, občina Jesenice na Gorenjskem, ob državni cesti, oddaljeno 5 minut od postajališča Hrušica. V hiši se izvršuje nad 10 let sodovičarske obrt in je zato sposobna. — Vpraša naj se na naslov,

Emil Moré, posestnik in sodavičar, Ljubljana, Martinova cesta 11.

Plačila

v inozemstvu brez stroškov do vsake višine — nakup in prodaja posestev — premoženjske zadeve.

Dr. Ivan Černe
gospodarska pisarna
LJUBLJANA
Miklošičeva c. 6, telefon 37.

Novi pisalni stroji

napredaj. Kje, se izve pri upravnistvu tega lista pod št. 5092.

Spalne in jedilne sobe,

kuhinjske oprave, postelje, spodnje in vrhne modroce, umivalnice, vsakovrstne omare, mize in stole iz trdega in mehkega lesa, priporočata Brata Sever, zaloga pohištva in tapetniška delavnica, Ljubljana, Kolizej. Vabimo na ogled

Korespondentkinja!

Išče se korespondentkinja za veliko industrijsko podjetje na Hrvaškem, ki je večja hrvaškega, slovenskega in nemškega dopisovanja, strojepisja ter hrvaške in nemške stenografije, kakor tudi vsega ostalega pisarniškega poslovanja. Nastop službe takoj. Pismene ponudbe je poslati na upravo »SLOVENCA« pod št. 5091.

Dobra

vinska klet

(za cca. 100 hektolitrov vina hraniti) se vzame v najem. Pismene ponudbe na poštni predal 27. Ljubljana.

Pisalni stroj se kupi. Ponudbe z imenom stroja pod S. K. št. 4851 na upravnistvo »Slovenca«.

„Min v Smledniku“

pri Medvodah z gospodarskimi poslopi in zemljišči, se odda v najem. Pismene ponudbe je nasloviti na: Papičnico Gorčane, pošta Medvoda, Gor.

Proda se:

Hiša z gostilno, kovačijo, gosp. poslopjem in nekaj vrta

hiša z gostilno, poslopje z 2 dvorišči, 2 prodajalnami, gostilno itd; vse v neposredni bližini Ljubljane. Pojasnila daje: Anončni zavod

Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5.

Kupim

vilo ali hišo

v sredini mesta. — Cenj. ponudbe pod 5029 na uroavo »Slovenca«

Zavod za ortopedično telovadbo

v katerem se zdravi pod zdravniškim nadzorstvom raznovrstno skrivljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd., je v Stritarjevi ulici št. 7, I. nadstropje.

Pojasnila se dobivajo ob delavnikih od 3. do 4. ure popoldne istotam.

Trgovci na deželi!

Došla je velika množina manufakture.

Prodaja se samo na debelo v trgovini:

Ljubljana, Dunajska cesta številka 6.

Se vljudno priporoča Filip Pečenko.

Poslovalnica bolniške blagajne ljubljanske v Kočevju

opozarja vse svoje člane, da se izplačuje bolniščina tedensko vsako soboto za nazaj. Obenem se opozarja tudi vsi delodajalci, da se izognejo vsem neprilikom, da poravnajo točno poslane račune: v nasprotnem slučaju bo poslovalnica nehalno primorana iztirjati potom pristojne politične oblasti.

Kočevje, dne 27. avgusta 1919.

Poslovalnica okr. boln. blagajne ljubljanske v Kočevju

Naznanilo.

Gg. trgovcem, obrtnikom in vsem p. n. interesentom naznanjam, da je g. Franc Rožanc deloma vsled bolezni deloma vsled vpočila k vojakom izstopil iz trdke Beseljak & Rožanc ter da bom vodil

anončni & informačni zavod odslej sam.

Priporočam se tudi v naprej naklonjenosti vseh p. n. interesentov, katerim bodem z vso mogočo kulanco postregel.

Delo adresarja za Ljubljano se vrši pod strokovnim vodstvom dosedanjega glavnega urednika nemoteno naprej in bo kmalu dovršeno.

Z odličnim spoštovanjem anončni in informačni zavod

Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Barva vsakovrstno blago	kemično pere domače perilo (pošila po isto na dom)	čisti obleke svedilnika ovratnike, zapešnike in srajce
tovarna Jos. Reich Ljubljana, Poljanski nasip 4 Podružnica Selenburg, ul. 3.		

Pšenični otrobi.

V skladišču v bivši predilni tovarni na dvorišču se prodajajo pšenični otrobi, dokler traja zaloga, v vrečah po 50 kg. Dobi se lahko tudi večja množina. Vreče je prinesiti s seboj. — Vhod s ceste za deželno sodnijo.

4896 (3)

DRVA KUPI

trda in mehka, suha do 200 vagonov za hitro dobavo po najboljši ceni, tudi proti kompenzaciji. Ponudbe z navedbo cene vagona, postavljenega na postajo se prosijo na poštni predal 89, Maribor.

Mlatilnice

za ročni in vrtilni pogon, vrtila (gepeine) čistilniki, trjerji, slamoreznice za pogon z roko in silo, sadne in v. n. stekalnice, sadni mlini, brzoparilniki, stiskalnice za seno in drugi poljedelski stroji so vedno v veliki izbiri v zalogi.

FRANC HITTI, Ljubljana, Martinova cesta 2
edina zaloga poljed. strojev tovarne UMRAVN & COMP.

Priporočamo edino tovarniško zalogo
šivalnih strojev
za rodbino in obrt ter njih
posameznih delov.

Istotam se dobijo potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje ter galanterijsko in manufakturno blago za obleke.
JOS. PETELINC, Ljubljana, Sv. Petra nasip, za vodo desno.

Import-Eksport

Westinghouse

Watt

Kremenezky

Metax

Baterije žarnice vseh tipov
elektrotehni predmeti
Gen rep za kraljestvo SHS
Janko Pogacar Ljubljana Mesnikova 23

Jadransko hotelsko in kupališno dioničarsko društvo

Sušak-Reka, Zoonimirova ulica 102

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension
„**SPERANZA**“
„**IMPERIAL**“
Opatija.

Sanatorij in veliko
morsko kopališče
„**THERAPIA**“
Crikvenica.

Palace-Hotel
„**MIRAMARE**“
Crikvenica
Telefon Interurb. 11.

Hotel-Pension
in morsko kopališče
„**JADRAN**“
Sušak-Reka
Telefon Interurb. 2-14

Vsi hoteli in sanatoriji so najmodernejši in z vsem komfortom urejeni. — Oskrba izvrstna. — Otvorjeni skozi celo leto. — Vse naročbe prejema in daje pojasnila za Crikvenico, uprava hotela „MIRAMARE“ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela „SAN-MARINO“ v Novim; za Sušak, SREDNJI URED DRUŠTVA, SUŠAK-REKA.

Hotel-Pension
„**SAN-MARINO**“
Novi Vinodolski
Telefon interurb. 5.

Hotel-Pension
in morsko kopališče
„**JADRAN**“
Bakar.

Naslov za brzojav:
Jadransko društvo Sušak-Reka.
Interurban telefon šte. 9-8-9.

Hotel-Pension in
veliko morsko kopališče
„**LISANJ**“
Novi Vinodolski.

Gozdnega upravitelja
in več GOZDARJEV

Išče upraviteljstvo veleposestva barona Ferdinanda Helldorfa v Grebinju, Koroška. Tozadevne ponudbe z dokazili o dosedanjem službovanju, spričevali in natančnimi pogoji naj se vpošlje takoj na gornji naslov.

Ce razpošiljate sadje zelenjavo itd. rabite

košare

te dobite takoj, tudi v največjih množinah v

pletarski šoli

v Stenišču pri Ptuj, Slovenija

ki pa izdeluje tudi druga v pletarsko stroko spadajoča dela.

Zahtevajte ponudbo!

Martin Žuran
sobni slikar

Ljubljana, Mestni trg št. 12
se priporoča slavn. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Izvršitev točna, cene zmerne.

Pohištvo

od priprostega do najfinejšega izdelka priporoča po solidni ceni **FRAN ŠKARJAR**, Ljubljana, Rimska cesta 16. Stavbeno in pohištveno strojno mizarstvo.

Naznanilo!

Slavnemu občinstvu naznanjava, da sva prevzela

gostilno „**NARODNI DOM**“ v Celju.

Skrbela bodeva za dobro in točno postrežbo ter se priporočava za mnogobrojen obisk.

Ivan in Ana Cerne
iz Goriškega.

za kurjavo, izolacijo, steljo in druge svrhe uporabljivo dobavlja v vagonih in tudi na drobno

F. & A. UHER, Ljubljana.

Telegr.: Ubersped. Inter. Telefon 117

Komisijaska trgovina

Filip Pečenko, Ljubljana, Dunajska cesta 6. priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga: **cefirja, tiskovine, barhenta, kleta, hlačevine, nogavic, robcev, cukanca, svilu za šivanje, bombaža za pletenje nogavic, gumbov, pritiskačev, rincev** za čevlje in drugih izdelkov česk. tvornic, katere zastopa.

KEFIR
Filip Pečenko

Ljubljana, Dunajska cesta šte. 6 naznanja slavn občinstvu, da je otvoril

Prvi jugoslovanski zavod za izdelovanje Kefirja in Joghurta

Kefir je od zdravnikov priznan kot najboljši pripomoček proti tuberkulozi, anemiji, želodnim boleznim itd. Nenadomestljiv za slabotne dojenčke kakor odrasle.

Kefir uniči vse človeškemu organizmu škodljive bacile. Pri rednem vživanju istega se doseže visoko starost. Uspeh zajamčen s 1000 K. Razpošilja se tudi na deželo.

Slivovko

prvovrstno pristno blago ima v zalogi
Rudolf Zoré & Komp., Ljubljana.

ERKA 3500

ERKA d. z. o. z.

Dunaj IV., Seisgasse 18/B.

Razprodajalci zahtevajo spec. ponudbe.

KONTORISTKA

vešča stenografije in strojepisja se takoj sprejme. Znanje hrvaščine in drugih jezikov daje prednost. Oglasiti se je pri gozdni ind. d. d. „**CROATIA**“, Marije Terezije cesta šte. 2, popoldne od 3. do 4. ure.

Vsakovrstne

šolske zvezke

izdeluje

Učiteljska tiskarna

Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

Zmerne cene!

Točna postrežba!

Prima močni ovojni papir

papirnata tkanina za

vreče

se oddajo v svrhu izpraznitve zalog pri odjemi večjih množin znatno pod tovarniško ceno.

Bombaževa predilnica in tkalnica Tržič, Gorenjsko.

Sam. Pollak, Zagreb, Jelačićev trg 6

Najcenejši nakup

manufakturnega blaga

na debelo kakor: cefiri, šifoni, barhenti, velour, flaneli, modra tiskovina, kord-baržuni, hlačevina etc.

Sam. Pollak, Zagreb, Jelačićev trg 6.

Štev. 181.

Razglas.

Javni vodovod za mesto Kranj in okolico v Kranju razpisuje službo

vodovodnega monterja.

Mesečna plača 200 K, draginjska doklada 250 K in dnevne za dela izven Kranja po 3 K ter 15% od čistega dobička pri hišnih inštalacijah. Službo je nastopiti 1. oktobra 1919.

Prošnje z dokazili o dosedanjem službovanju, spričevala sposobnosti itd. je predložiti vodovodnemu odboru v Kranju do 15. septembra 1919.

Javni vodovod za Kranj in okolico

v Kranju, dne 23. avgusta 1919.

Predsednik **F. Polak s. r.**

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo po 4 do 5%.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

PORTLAND CEMENT

prvovrstni dalmatinski, ponuja brezobvezno po K 6000— za vagon (jamsčina za vreče znaša K 2000— za vagon) d obale Split.

Ljubljanska komercialna družba z o. z.
Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Stritarjeva ulica šte. 2

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Delniška glavica z rezervnimi zakladi okrog

28,000.000 kron.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne kredite.